

Entreprenadförsäkring

Detta villkor är numrerat efter ett system som lämnar utrymme för anpassningar till försäkrad verksamhet och vald försäkringsomfattning. Detta medför att numreringen inte alltid är löpande. Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet. Asterisk (*) i villkorstext anger att ordet finns förklarat under avsnitt Z. Definitioner.

Innehållsförteckning

1. Översiktlig information om försäkringsvillkoren	4	14. Rånförsäkring - Vad försäkringen gäller för	10
Dina villkor	4	15. Glasförsäkring - Vad försäkringen gäller för	11
Vilka avsnitt beskriver försäkringsskyddet?	4	16. Transportförsäkring - Vad försäkringen gäller för	11
Vad omfattar egendomsförsäkringen enligt avsnitt A och A3?	4	41. Skadevärderingsregler	11
Vilka skadehändelser omfattas av avbrottsförsäkringen B1.	4	42. Självrisk	13
Vilken självrisk gäller?	4	43. Skadeersättningsregler	13
Vilka säkerhetsföreskrifter finns?	4	A3. Egendomsförsäkring på Arbetsområde	15
Vad ska jag göra vid skada?	4	01. Vem försäkringen gäller för	15
Hur regleras försäkringsavtalet?	5	02. När försäkringen gäller	15
A. Egendomsförsäkring	6	03. Var försäkringen gäller	15
01. Vem försäkringen gäller för	6	04. Försäkrat intresse	15
02. När försäkringen gäller	6	06. Försäkrad egendom	16
03. Var försäkringen gäller	6	07. Försäkringsform	16
04. Försäkrat intresse	6	08. Försäkringsbelopp	16
06. Försäkrad egendom	6	19. Allriskförsäkring - Vad försäkringen gäller för	17
07. Försäkringsform	6	41. Skadevärderingsregler	17
08. Försäkringsbelopp	7	42. Självrisk*	18
11. Brandförsäkring - Vad försäkringen gäller för	7	43. Skadeersättningsregler	18
12. Vattenförsäkring - Vad försäkringen gäller för	9	A5. Egendomsförsäkring - Verktyg	20
13. Inbrottsförsäkring - Vad försäkringen gäller för	9	03. Var försäkringen gäller	20
		06. Försäkrad egendom	20
		19. Allriskförsäkring - Vad försäkringen gäller för	20

41. Skadevärderingsregler.....	20	42. Självrisk.....	27
42. Självrisk.....	20	43. Skadeersättningsregler.....	27
43. Högsta ersättning.....	20	C5. Miljöansvar för entreprenörer.....	28
A6. Allriskförsäkring för dator.....	21	01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	28
19. Allriskförsäkring - Vad försäkringen gäller för.....	21	02. När försäkringen gäller.....	28
41. Skadevärderingsregler.....	21	03. Var försäkringen gäller.....	28
42. Självrisk.....	21	08. Försäkringsbelopp.....	28
43. Högsta ersättning.....	21	11. Vad försäkringen gäller för.....	28
B1. Avbrottsförsäkring.....	22	12. Vad försäkringen inte gäller för.....	29
01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	22	13. Särskilda krav vid grundläggningsarbete och förändring av grundvattennivån.....	29
02. När försäkringen gäller.....	22	42. Självrisk.....	29
04. Försäkrat intresse.....	22	Vid varje skadetillfälle är självrisken*.....	29
08. Försäkringsbelopp.....	22	43. Skadeersättningsregler.....	29
11. Vad försäkringen gäller för.....	22	44. Återkrav.....	30
41. Skadevärderingsregler.....	23	D. Förmögenhetsbrottsförsäkring.....	30
42. Självrisk och Karens.....	23	01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	30
43. Skadeersättningsregler.....	23	02. När försäkringen gäller.....	30
B4. Extrakostnadsförsäkring - Dator.....	24	03. Var försäkringen gäller.....	30
01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	24	08. Försäkringsbelopp.....	30
02. När försäkringen gäller.....	24	11. Vad försäkringen gäller för.....	30
04. Försäkrat intresse.....	24	12. Vad försäkringen inte gäller för.....	31
11. Vad försäkringen gäller för.....	24	42. Självrisk.....	31
12. Vad försäkringen inte gäller för.....	24	43. Skadeersättningsregler.....	31
41. Skadevärderingsregler.....	24	E. Rättsskyddsförsäkring.....	32
42. Självrisk.....	24	01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	32
43. Högsta ersättning.....	24	02. När försäkringen gäller.....	32
C. Ansvarsförsäkring.....	25	03. Var försäkringen gäller.....	32
01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet.....	25	11. Vad försäkringen gäller för.....	32
02. När försäkringen gäller.....	25	12. Vad försäkringen inte gäller för.....	33
03. Var försäkringen gäller.....	25	42. Självrisk.....	34
08. Försäkringsbelopp.....	25	43. Skadeersättningsregler.....	34
11. Vad försäkringen gäller för.....	25	Q. Säkerhetsföreskrifter.....	35
12. Vad försäkringen inte gäller för.....	26	01. Egendoms-, Avbrotts-, och Extrakostnadsförsäkring.....	35

02. Ansvarsförsäkring.....	41
03. Förmögenhetsbrottsförsäkring	41
07. Miljöansvarsförsäkring för entreprenörer.....	41
R. När skada inträffat.....	42
01. Egendoms-, Avbrotts-, och Extrakostnadsförsäkring .	42
02. Ansvarsförsäkring.....	43
03. Rättsskyddsförsäkring	44
04. Förmögenhetsbrottsförsäkring	44
X. Allmänna undantag	45
01. Grov vårdslöshet och uppsåt.....	45
02. Krig	45
03. Atomkärnprocess.....	45
05. Terroristattack	45
06. Sanktionsbegränsning och undantagsklausul.....	45
Y. Allmänna avtalsbestämmelser	46
01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen	46
02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden	46
03. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring	46
04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid.....	47
05. Upplysningsplikt och riskökning.....	47
06. Återkrav	47
10. Behandling av personuppgifter	47
11. Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) med mera	47
12. Dubbelförsäkring	47
13. Force majeure.....	47
14. Preskription*	47
15. Lagar.....	48
Z. Definitioner	48

1. Översiktlig information om försäkringsvillkoren

Vi ger på dessa inledande sidor en kortfattad information om några viktiga avsnitt i försäkringsvillkoren. Meningen är att du ska känna till de delar som har betydelse för din försäkring och var i villkoren du kan hitta dem. Det är emellertid den fullständiga texten under respektive avsnitt i försäkringsvillkoren som - i kombination med texten i försäkringsbrevet - bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd.

Dina villkor

Din försäkring innehåller villkor med en omfattning som beror på den verksamhet du bedriver och den försäkringsomfattning du valt. Vilka villkor som gäller för just din försäkring visas i försäkringsbrevets villkorsförteckning.

Vilka avsnitt beskriver försäkringsskyddet?

Grundskyddet i Länsförsäkringar Entreprenad indelas i:

- A. Egendomsförsäkring**
- A. Egendomsförsäkring på arbetsområde**
- A5. Verktýgsförsäkring**
- A6. Allriskförsäkring för dator**
- B1. Avbrottsförsäkring**
- B4. Extrakostnadsförsäkring för dator**
- C. Ansvarsförsäkring**
- C5. Miljöansvarsförsäkring för entreprenörer**
- D. Förmögenhetsbrottsförsäkring**
- E. Rättsskyddsförsäkring**

Vad omfattar egendomsförsäkringen enligt avsnitt A och A3?

I de flesta fall ingår brand-, vatten-, inbrotts-, rån-, glas- och transportförsäkring enligt avsnitten A.11-16: Detta försäkringsskydd avser dina fasta försäkringsställen, såsom kontors- eller lagerlokaler.

För din verksamhet på arbetsområde, det vill säga de arbetsplatser där entreprenadarbeten utförs, gäller försäkringen med allriskomfattning enligt avsnitt A3.

Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar inte bara skada genom brand utan även många andra skadehändelser som elskador, storm eller hagel och så kallade naturskador till exempel översvämning och snötryck.

Vattenförsäkring

Gäller vid oförutsedd utströmning av vätska från ledningssystem.

Inbrottsförsäkring

Gäller bland annat vid stöld eller skadegörelse i lokal.

Rånförsäkring

Rånförsäkringen gäller vid tillgrepp genom våld eller hot.

Glasförsäkring

Gäller vid bräckage, sönderslagning, stöld eller annan plötslig yttre påverkan på glas i inredning, fönster eller dörr. Försäkringen gäller också vid skada på markis eller skylt.

Transportförsäkring

Denna transportförsäkring ger ett begränsat skydd för de transporter som utförs med försäkringstagarens transportmedel. I övrigt bör separat transportförsäkring tecknas.

Allriskförsäkring på Arbetsområde

Allriskförsäkringen uppfyller minimiomfattningen enligt bestämmelserna i Administrativa föreskrifter för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader, AMA AF.

Vilka skadehändelser omfattas av avbrottsförsäkringen B1.

Avbrottsförsäkringen gäller normalt för de skadehändelser som beskrivs i A.11-16 samt A3.19.

Dessutom omfattas avbrottskador genom vissa störningar i omgivningen på sätt som beskrivs i B1.11.1.

Om avbrottsförsäkringen gäller för ytterligare skadehändelser, anges det i försäkringsbrevet.

Vilken självrisk gäller?

Självrisken är alltid lägst den som anges i försäkringsbrevet. Mer om självrisken och karens kan du läsa i punkterna A.42, B1.42 och C.42 i villkoren. Här finns också hänvisningar till de särskilda självrisken som kan gälla vid vissa skadehändelser eller på viss egendom.

Vilka säkerhetsföreskrifter finns?

Vi ställer vissa minimikrav på anläggningens och verksamhetens säkerhet. Dessa föreskrifter finns samlade under avsnitt **Q. Säkerhetsföreskrifter**. Även de särskilda villkoren kan innehålla säkerhetsföreskrifter.

Om det vid skada konstateras att du brutit mot en föreskrift som har samband med skadan kan följden bli att ersättningen sätts ned. Nedsättningen är oftast 20-30 % av den ersättning som annars skulle lämnats, men vid brott mot vissa föreskrifter exempelvis krav på inbrottskydd kan ersättningen utebli helt.

Vad ska jag göra vid skada?

För att du inte ska gå miste om möjlighet till ersättning ska skadan anmälas till oss så snart som möjligt. Då får du också ta del av vår skadeservice.

Du har skyldighet att efter bästa förmåga försöka minska skadans omfattning genom aktiva räddningsåtgärder. Vi ersätter skäliga kostnader för detta. Läs mera i avsnitt **R. När skada inträffat**.

Hur regleras försäkringsavtalet?

När försäkringen ska betalas, vilka uppgifter som ska lämnas, hur försäkringen kan förnyas eller sägas upp med mera framgår av avsnitt [Y. Allmänna avtalsbestämmelser](#). För övrigt gäller lagen om Försäkringsavtal (2005:104).

A. Egendomsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren
- annan ägare av egendom som är försäkrad enligt A.06, om ägaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller

03.1 På försäkringsställe

Försäkringen gäller på de försäkringsställen som anges i försäkringsbrevet och med gemensamt försäkringsbelopp för egendom som hör till samma slag av egendom.

03.2 På annan plats

Försäkringen gäller på annan plats inom Norden, men med den begränsning som kan följa av reglerna om riskökning i försäkringsavtalslagen.

Reglerna om riskökning tillämpas inte vid tillfällig förvaring, längst 6 månader, för skadebelopp intill 5 prisbasbelopp*.

03.2.1 På Arbetsområde

Se avsnitt A3, Egendomsförsäkring på Arbetsområde*

03.3 Rånförsäkring

Försäkringen gäller inom Norden.

03.4 Transportförsäkring

Försäkringen gäller under transport enligt A.16 Transportförsäkring.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen till exempel inte kan användas på beräknat sätt.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkringen omfattar egendom som försäkringstagaren

- äger eller
  - ansvarar för eller
  - i avtal har åtagit sig att försäkra
- och som är angiven i försäkringsbrevet.

06.1.2 Egendom som alltid ingår vid försäkring av Maskinerier eller Varor

Vid försäkring av Maskinerier* eller Varor* omfattar försäkringen också följande egendom med respektive försäkringsbelopp (förstarisk*), även om detta inte anges i försäkringsbrevet.

Ritningar och arkivalier samt datamedia*	- 2 prisbasbelopp*
Pengar och värdehandlingar*	
• förvarade i låst värdeskåp enligt SS 3000 eller 3150 eller SS-EN 1143	- 2 prisbasbelopp
• förvarade på annat sätt	- 20 % av prisbasbeloppet
• vid rån* eller överfall*	- 2 prisbasbelopp
Kunders egendom*	- 2 prisbasbelopp
Arbetstagares egendom*	
• för varje arbetstagare	- 20 % av prisbasbeloppet eller belopp enligt kollektivavtal
Förhyrd lokal* om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skada	
• glasskada	- ingen begränsning
• annan skada	- 2 prisbasbelopp

06.2 Undantag

06.2.1 Följande slag av egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon
- registreringspliktiga släpfordon
- luftfartyg, sväware, hydrokopter, segel- eller maskindrivna skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk samt byggnadsverk under bogsering till sjöss
- sådana delar av maskinfundament som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande mark eller vattenyta
- värmekulvert, varmed avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till värmekulvert räknas inte under eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning
- ledning utanför byggnad
- produktiv skog och skogsmark.

07. Försäkringsform

07.1 Helvärdeförsäkring* gäller för

- maskinerier*
- varor*

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

07.2 Förstarisikförsäkring* gäller för

- ritningar och arkivalier samt datamedia*
- pengar och värdehandlingar*
- kunders egendom*
- arbetstagares egendom*.

08. Försäkringsbelopp

08.1 Försäkringsbelopp är de i försäkringsbrevet angivna beloppen till vilka egendomen är försäkrad.

Försäkringsbeloppet beräknas enligt nedan angivna regler.

08.1.4 Maskinerier

Försäkringsbeloppet för Maskinerier* ska motsvara den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för maskinfundament under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

För modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster ska försäkringsbeloppet motsvara de normala kostnaderna för att återställa föremålen. Försäkringsbeloppet för inaktuella föremål ska dock högst motsvara 25 % av kostnaden för att återställa föremålen.

08.1.5 Varor

Försäkringsbeloppet för Varor* ska motsvara varornas värde enligt nedan.

08.1.5.1 Varor anskaffade för försäljning

Försäkringsbeloppet för varor* anskaffade för försäljning ska motsvara vad det kostar att ersätta dem med nya varor av samma slag. Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet ska försäkringsbeloppet beräknas med hänsyn till detta.

08.1.5.2 Varor som den försäkrade tillverkar

Försäkringsbeloppet för varor* som den försäkrade tillverkar ska motsvara tillverkningskostnaderna. Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet ska försäkringsbeloppet beräknas med hänsyn till detta.

08.1.5.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Försäkringsbeloppet för varor* sålda och färdiga för leverans ska motsvara, i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor, det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparade kostnader.

08.1.6 Ritningar och arkivalier samt datamedia

Försäkringsbeloppet för Ritningar och arkivalier samt datamedia* beräknas med hänsyn till normala kostnader för att återställa förlorad information och originalritningar.

08.1.7 Pengar och värdehandlingar

Försäkringsbeloppet för Pengar och värdehandlingar* beräknas med hänsyn till värdet av pengar och gällande frimärken samt normala kostnader för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

08.1.8 Kunders egendom

Försäkringsbeloppet för Kunders egendom* beräknas efter de regler som gäller för det egendomslag egendomen tillhör för ägaren. I försäkringsbeloppet ska även inräknas de kostnader försäkringstagaren nedlagt på egendomen.

08.1.9 Arbetstagares egendom

Försäkringsbeloppet för Arbetstagares egendom* är 20 % av prisbasbeloppet* för varje arbetstagar eller det högre belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal.

08.2 Värdeökning

08.2.4 Maskinerier

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen för Maskinerier* anses vid varje tidpunkt vara höjda med de belopp varmed egendomens värde ökat genom värdestegring från försäkringsårets början genom dels investering dels prisändring intill sammanlagt 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

08.2.5 Varor

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen för Varor* anses vid varje tidpunkt vara höjda med de belopp varmed egendomens värde ökat genom värdestegring från försäkringsårets början genom dels volymändring dels prisändring intill sammanlagt 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

11. Brandförsäkring - Vad försäkringen gäller för

11.1 Brand, explosion, åskslag, elfenomen och strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, varmed avses eld som kommit lös
- explosion, varmed här avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats av gasers eller ångors strävan att utvidga sig
- åskslag
- elfenomen som är plötsligt och oförutsett, till exempel kortslutning, överslag eller överspänning och som inträffar på elektrisk utrustning inom försäkringsstället
- strömavbrott som är oförutsett.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom elfenomen eller strömavbrott på elektrisk utrustning med inkommande eller utgående spänning överstigande 1 000 V. Undantaget gäller även om brand eller explosion därvid uppstått i utrustningen eller om elfenomenet eller strömavbrottet direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion av röret, om dess yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar
- skada genom åskslag, elfenomen eller strömbrott på egendom i kyl- eller frysenhet
- skada genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning till följd av åskslag, elfenomen eller strömbrott.

11.2 Övriga skadehändelser

11.2.1 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad, om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstår i samband med eldning.

11.2.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

11.2.2 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

11.2.3 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från luftfartyg träffar egendom.

11.2.4 Påkörning med motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom påkörning med motordrivet fordon i de fall då trafikskadeersättning enligt 11 § trafikskadelagen inte lämnas eller då denna lag inte gäller.

11.2.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- gods vid hantering eller under transport med fordonet.

11.2.4.2 Särskild självrisk

Självrisk är lägst 50 % av prisbasbeloppet.

11.2.5 Storm eller hagel

Försäkringen gäller för skada egendom i hus genom storm - vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund - eller genom hagel.

Med skada genom storm avses skada som orsakas av att egendomen

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig.

Med skada genom hagel avses skada som orsakas av att egendomen slås sönder av hagel.

11.2.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom översvämning, sjöhävning, isskruvning eller snötryck
- skada på egendom i växthus, plasthall eller tält
- skada på egendom i hus, till den del skadans uppkomst eller omfattning påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

11.2.5.2 Särskild självrisk

Självrisk är lägst 50 % av prisbasbeloppet.

- vid skada på skylt, markis, flaggstång, antenn och mast
- vid skada på egendom i sådant hus som inte omsluts av hela och täta väggar och tak samt på egendom i huset.

11.2.6 Naturskador eller dammgenombrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock eller stenar kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv med en styrka av minst 4 enligt Richterskalan
- vulkanutbrott inom Norden
- översvämning på i byggnad* befintlig egendom. Med översvämning förstås att vatten till följd av skyfall (minst 1 mm/min eller 50 mm/dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad eller inomhus trängt upp ur avloppsledning
- genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm och liknande.

Anmärkning

Enbart sättning i mark eller grund är inte att betrakta som ras.

11.2.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom

- ras om skadan orsakats av
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvsdrift
  - vatten- eller vågerosion
- dammgenombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

11.2.6.2 Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 50 % av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp.

11.2.6.3 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
- därav föranledda skador enligt Avbrottsförsäkring

är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

11.2.7 Snötryck

Försäkringen gäller för skada på egendom i hus genom snötryck.

11.2.7.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på egendom i växthus, plasthall, tält, båthus sjöbod, badhytt, tillfälligt hus inom utställningsområde eller under altantak, balkongtak, skärmtak, markis
- skada på egendom i hus, till den del skadans uppkomst eller omfattning påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

11.2.7.2 Särskild självrisk

Självrisk är lägst 50 % av prisbasbeloppet.

11.2.7.3 Högst ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
  - därav föranledda skador enligt Avbrottsförsäkring
- är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

12. Vattenförsäkring - Vad försäkringen gäller för

12.1 Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten - dock inte vattenånga - från ledningssystem med därtill anslutna anordningar, vattensäng eller akvarium
- vattenånga, olja eller annan vätska från ledningssystem för lokaluppvärmning med därtill anslutna anordningar
- vatten från badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus som har golvbrunn och som är byggt enligt de bygg-, och i förekommande fall branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället. Vid skada på grund av läckage från våtutrymme som inte uppfyller kraven, gäller försäkringen endast om läckaget härrör från våtutrymme som någon annan ansvarar för. Om kraven inte är uppfyllda på grund av utbyte av installation eller tillkommande av ny installation, gäller försäkringen om detta saknat betydelse för skadans uppkomst
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning vid strömbrott eller fel på anläggningen. Utan tilläggsavtal gäller dock inte försäkringen för skada på livsmedel i sådan anläggning.

12.1.1 Lokalisering och friläggning

Vid skada som försäkringen gäller för ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnad för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

12.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan eller skada på det ledningssystem varifrån utströmningen skett. Vid läckage genom ytskikt och tätskikt ser vi hela våtutrymmet (väggar och golv) som en enhet
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, parkeringsdäck eller altan
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad* ur avloppsledning
- vätska eller ånga som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft.

Anmärkning

Se Q.01.12.1 om grundläggande krav för vattenförsäkring.

12.3 Särskild självrisk

Självrisk är 100 % av prisbasbeloppet utöver annars gällande självrisk vid skada på byggnad genom vätskeutströmning

- från skikt avsett att förhindra utströmning - till exempel våtisolering eller kakelbeklädnad - inklusive anslutningar och genomföringar om skadan orsakats av åldersförändringar
- från ledningssystem med anslutna anordningar, isolering eller kylanläggning, om läckaget orsakats av åldersförändringar.

13. Inbrottsförsäkring - Vad försäkringen gäller för

13.1 Stöld och skadegörelse i lokal

Försäkringen gäller för skada genom stöld eller skadegörelse förövad av person som tagit sig in i inbrottsskyddad lokal*

- genom inbrott* eller
- med för låset avsedd nyckel*, kod eller låskombination som åtkommit genom
  - rån* eller
  - inbrott i annan inbrottsskyddad lokal eller
  - inbrott i bostad.

Försäkringen gäller även för skada genom stöld eller skadegörelse förövad i obemannad inbrottsskyddad lokal, av person som därefter tagit sig ut ur lokalen

- genom utbrott* eller
- med för låset avsedd nyckel, kod eller låskombination som åtkommit genom
  - rån eller
  - inbrott i annan inbrottsskyddad lokal eller
  - inbrott i bostad.

Anmärkning

Se Q.01.13.1 om skydds krav på inbrottsskyddad lokal.

13.1.11 Undantag

Försäkringen gäller inte för skadegörelse genom sprängning.

13.2 Övriga skadehändelser

13.2.1 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Om i försäkringsavtalet anges att försäkringen omfattar egendom i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme (säkerhetsskåp, kassaskåp och värdeskåp eller kassavalv) som finns i inbrottsskyddad lokal* gäller dessutom följande.

13.2.1.1 Förvaringsutrymme med nyckellås

Öppnas skåpet (valvet) med nyckel*, gäller försäkringen endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning omhänderhaft nyckeln, fråntagits denna genom

- rån* inom lokalen* om gärningsmannen berett sig tillträde dit genom inbrott eller
- rån på annan plats eller
- inbrott* i bostad på försäkringsstället då den som omhänderhaft nyckeln vistats där eller
- inbrott på annan plats än på försäkringsstället i inbrottsskyddad lokal eller
- inbrott i bostad på annan plats än på försäkringsstället.

13.2.1.2 Förvaringsutrymme med kod eller kombinationslås

Om låsanordningen utgörs av kod eller kombinationslås och skåpet (valvet) öppnats av obehörig, gäller försäkringen endast om koden eller kombinationen med våld eller hot som inneburit trängande fara avtvingats någon som i behörig ordning fått kännedom om denna. Har våldet eller hotet utövats inom lokalen* gäller försäkringen endast om gärningsmannen berett sig tillträde dit genom inbrott*.

13.2.1.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som inträffat då förvaringsutrymmet öppnats med nyckel* som åtkommit på annat sätt än som anges i A.13.2.1.1
- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommit genom rån*, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan eller var under 18 år
- skadegörelse genom sprängning.

13.2.2 Stöld genom tillgrepp utifrån ("smash and grab")

Försäkringen gäller för skada genom stöld förövad av person genom tillgrepp utifrån genom krossat fönster, förutsatt att stölden sker i samband med att fönstret krossas.

13.2.3 Stöld av nycklar

Om nyckel* som förvarats hos försäkringstagaren eller dennes ombud åtkommit genom

- rån*
- inbrott* i inbrottsskyddad lokal*

- inbrott i bostad och låsändringar på grund därav skäligen är påkallade i lokal på försäkringsställe, ersätts kostnaderna härför.

13.2.3.1 Högsta ersättning

Högsta ersättning för låsändringar är 2 prisbelopp per försäkringsställe.

13.2.4 Skadegörelse och stöld i övrigt

Försäkringen gäller för skada genom skadegörelse på försäkrad egendom.

Försäkringen gäller även för stöld av fast egendom och fast monterade Maskinerier* utomhus eller i obemannad lokal.

13.2.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på lös egendom - som inte är fast monterad - utomhus eller i obemannad lokal* som saknar inbrottsskydd
- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet. Skada genom klotter ersätts dock med en högsta ersättning enligt 13.2.4.3 nedan.
- skada på plasthall.

13.2.4.2 Särskild självrisk

Självrisk* är lägst 50 % av prisbasbeloppet vid skada genom skadegörelse som inte sker i samband med inbrott* eller inbrottsförsök.

13.2.4.3 Högsta ersättning

Kostnader för sanering av klotter är begränsade till 2 prisbasbelopp.

14. Rånförsäkring - Vad försäkringen gäller för

14.1 Rån eller överfall

Försäkringen gäller för skada genom rån* eller överfall.

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Med överfall avses här att våld utövats på person.

Försäkringen gäller också för skada genom lindrigare våld på person, förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattats av den som utsatts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

14.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

- när den som utsatts för rånet eller överfallet medverkat till eller främjat skadan
- för pengar och värdehandlingar*, om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån inom försäkringstagarens lokaler gäller dock inte denna åldersgräns.
- vid utpressning eller kidnappning.

15. Glasförsäkring - Vad försäkringen gäller för

15.1 Glasskada

Försäkringen gäller för skada genom bräck, sönderslagning eller stöld av glas i inredning, fönster eller dörr.

Försäkringen gäller också för skada genom sådan plötslig yttre påverkan att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Med glas jämställs här plastmaterial såsom material av polykarbonat, akrylplast eller liknande som används i stället för glas.

Vid glasskada som försäkringen gäller för ersätts även målning, etsning, blästring på glas, larmfolie eller ingjuten larmtråd liksom även plastfilm som glaset belagts med. Har glasskadan orsakats av att glaset målats, etsats, blästrats eller belagts med plastfilm ersätts varken glaset eller behandlingen av glaset.

15.2 Skylt och markis

Försäkringen gäller för skada genom bräck, sönderslagning eller stöld av skylt och markis med eventuellt tillhörande armatur och stativ.

15.2.1 Högsta ersättning

Högsta ersättning vid skada på skylt och markis är 1 prisbasbelopp*.

15.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- glas i växthus
- glas, skylt eller markis som inte är monterat på därför avsedd plats
- skada genom sprängningsarbete
- glas eller skylt i byggnad* under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, om skadan uppkommit i samband med sådan åtgärd.

16. Transportförsäkring - Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada under transport inom Norden till eller från försäkringsställe med försäkringstagarens transportmedel (även anställdas, hyrda, lånade eller leasade) samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

16.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet, till exempel åkeriverksamhet
- svinn.

Anmärkning

Se Q.01.16 om säkerhetsföreskrifter för transportförsäkring.

16.2 Högsta ersättning

Högsta ersättning är 3 prisbasbelopp*.

41. Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

41.4 Maskinerier

Nyanskaffningsvärde

Härmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för maskinfundament under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark eller vattenyta.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är nyanskaffningsvärdet vid tidpunkten med avdrag för ålder och slitage.

Dagsvärde

Härmed avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas, utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

41.4.1 Maskinerier* som återställs

Om återställande sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Med återställande förstås

- reparation, eller
- anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska vid värderingen avdrag göras för detta.

Återställande måste ske inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

I skadekostnaden inräknas inte merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

I skadekostnaden inräknas inte heller den värdeminskning som föremålet efter återställandet kan anses ha undergått genom skadan.

Om egendomens tekniska värde* vid skadetillfället är minst 50 % av nyanskaffningsvärdet ersätts egendomen med återställandekostnaden, dock högst nyanskaffningsvärdet.

41.4.1.1 Föremål vars tekniska värde* vid skadetillfället är lägre än 50 %

Om föremålets tekniska värde vid skadetillfället är lägre än 50 % av nyanskaffningsvärdet, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det tekniska värdet.

41.4.1.2 Speciella regler för vissa föremål

Skada på följande föremål värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till dagsvärdet

- motordrivna fordon (motorfordon, traktorer, motorredskap inklusive skogsmaskin, och terrängmotorfordon) samt släpfordon till dessa
- för byggnads- och anläggningsverksamhet avsedda maskiner, panna, skjul och bod (handverktyg, mindre redskap och eldrivna verktyg värderas enligt tabell 41.4.1.2.1)

41.4.1.2.1 Handverktyg mindre redskap och eldrivna verktyg

Vid skada på handverktyg, mindre redskap och eldrivna verktyg med nyanskaffningsvärde understigande 50 % av prisbasbeloppet som är yngre än 24 månader - räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytillverkad - värderas skadan till nyanskaffningsvärdet.

Vid skada på handverktyg, mindre redskap och eldrivna verktyg med nyanskaffningsvärde understigande 50 % av prisbasbeloppet som är äldre än 24 månader - räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytillverkad - värderas skadan till en viss procentsats beräknat på nyanskaffningsvärdet, se nedan angivna värderingstabell.

Handverktyg, mindre redskap och eldrivna verktygs ålder	Månader	Månader	Månader	Månader
	24-48	49-60	61-72	Äldre än 72
Ersättning i procent	60	50	40	20

41.4.1.2.2 Dator* och mobiltelefon

Dator* och mobiltelefon yngre än 12 månader

Vid skada på dator eller mobiltelefon som är yngre än 12 månader, räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytillverkad, värderas egendomen till nyanskaffningsvärdet.

Dator* och mobiltelefon äldre än 12 månader

Vid skada på dator och mobiltelefon som är äldre än 12 månader, räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytillverkad, värderas egendomen till en viss procentsats beräknat på nyanskaffningsvärdet, se nedan angivna värderingstabell.

Datorns eller mobiltelefonens ålder	Månader	Månader	Månader	Månader
	12-18	19-36	37-54	Äldre än 54
Ersättning i procent	70	50	35	20

Skada på modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned på att återställa föremålen. Inaktuella föremål värderas dock högst till 25 % av kostnaden för återställande.

Skada på duk i plasthall eller tält värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till dagsvärdet.

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden (material och arbetskostnad) med 5 % per år, räknat för varje helt år som gått sedan duken första gången togs i bruk. För de första två åren görs inget åldersavdrag. Avdraget är begränsat till högst 90 % på duk som före skadan var funktionsduglig.

41.4.1.3 Speciella regler för lindningar till elektrisk utrustning

Skada på lindningar - och på grund av här uppkomna skador på plåtar - till elektriska motorer, generatorer och transformatorer, värderas till kostnaden för återställandet, med avdrag för värdeminskning.

Avdrag för värdeminskning görs på lindningarnas och plåtarnas återställandekostnad (d v s kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med

- 5 % per år för motorer
- 4 % per år för generatorer
- 3 % per år för transformatorer

räknat från en tidpunkt som för

- motorer börjar 10 år
- generatorer och transformatorer börjar 15 år

efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Avskrivningen är maximerad till 80 %.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, ska detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

41.4.2 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadat föremål inom två år, värderas skadan till skillnaden mellan föremålets dagsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan. Skadan värderas dock högst till vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

41.5 Varor

Skadan värderas till varornas* värde enligt nedan med avdrag av eventuellt restvärde.

41.5.1 Varor anskaffade för försäljning

Varorna* värderas till vad det kostar att utan dröjsmål ersätta dem med nya varor av samma slag.

Om varorna inte återställs inom två år värderas de till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya varor av samma slag.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

41.5.2 Varor som den försäkrade tillverkar

Varorna* värderas till tillverkningskostnaderna - direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader - och administrationsomkostnaderna för att utan dröjsmål återställa varorna.

Om varorna inte återställs inom två år värderas de till de faktiska tillverkningskostnaderna vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat försälgas minskat med inbesparade kostnader.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

41.5.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Varorna* värderas, i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor, till det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparade kostnader.

41.6 Ritningar och arkivalier samt datamedia*

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa den information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

41.7 Värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

41.8 Kunders egendom*

Skadan värderas efter de regler som gäller för det egendomslag som egendomen tillhör för ägaren.

41.9 Arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Egendom i övrigt värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor.

42. Självrisk

Självrisken* är lägst den som anges i försäkringsbrevet.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

42.1 Särskild självrisk

Särskild självrisk som är angiven under A.11-25 gäller dock om den är högre.

43. Skadeersättningsregler

Anmärkning

För viss egendom och vissa skadehändelser gäller särskild begränsning av högsta ersättning enligt A.11-25.

43.1 Helvärdeförsäkring*

43.1.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A.41. Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A.43.4
- räddningskostnad enligt A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A.42
  - eventuell underförsäkring* enligt A.43.1.2
- och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A.43.7.

43.1.2 Underförsäkring

Om försäkringsbeloppet vid skadetillfället understiger det belopp som anges i A.08, föreligger underförsäkring*. Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som försäkringsbeloppet utgör av där angivna belopp.

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålens sammanlagda belopp enligt A.08, minskas ersättningsbeloppet för sådant föremål till så stor del som försäkringsbeloppet utgör av detta belopp.

43.1.2.1 Har försäkringstagaren lämnat uppgifter för premieberäkning i enlighet med Y.03.2.1 lämnas ersättning intill gällande försäkringsbelopp, d v s bestämmelserna om underförsäkring* tillämpas inte.

43.2 Förstarisikförsäkring*

43.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A.41. Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A.43.4
- räddningskostnad enligt A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A.42
- och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A.43.7.

43.2.2 Högsta ersättning

Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet.

43.4 Röjningskostnad

även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering. För varor* begränsas ersättningen för sådana kostnader till högst 20 % av försäkringsbeloppet.

Ersättning lämnas inte för röjning av oförsäkrade grunder och fundament.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.5 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt R.01.3, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits.

Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.6 Inteckningshavare

43.6.1 Panträtt

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

43.6.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till försäkringsersättning enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.7 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden härför. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

43.8 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.9 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen.

43.10 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt R.

A3. Egendomsförsäkring på Arbetsområde

För verksamhet på Arbetsområde* gäller följande bestämmelser.

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren
- försäkringstagarens beställare om denne är byggherre
- försäkringstagarens underentreprenör
- annan ägare av egendom som är försäkrad enligt A3.06, om ägaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

02.1 Arbeten* som utförs på entreprenad - Näringsidkare som beställare

02.1.1 Entreprenadtid

För Arbeten som utförs på entreprenad gäller försäkringen intill dess Arbeten eller del därav avlämnats eller övertagits.

För Arbeten som utgör montage gäller försäkringen gäller under sammanlagt högst fyra veckor (672 timmar) vid provbelastning, provkörning, provdrift, prestandaprov eller kommersiell drift.

02.1.2 Efter entreprenadtiden när gällande branschavtal är avtalade

Försäkringen gäller dessutom efter avlämnande eller övertagande

- i högst 6 år från garantitidens början för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel i Arbeten
- i högst 5 år från garantitidens början för skada som beror på fel i Arbeten och som upptäcks under garantitiden

dock endast under förutsättning att försäkrad entreprenör enligt entreprenadavtalet är skyldig att ersätta skadan.

02.1.3 Efter garantitidens utgång

För Arbeten utförda enligt

- AB (Allmänna Bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader utgivna av Byggnadets kontraktskommitté eller
- ABT (Allmänna Bestämmelser för totalentreprenader avseende byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten utgivna av Byggnadets kontraktskommitté)

gäller försäkringen dessutom efter garantitidens utgång för skada

- som framträder och upptäcks under försäkringstiden* och som beror på fel i Arbeten

- som uppkommer vid avhjälpande av sådant fel under förutsättning att försäkringstagaren - enligt bestämmelserna ovan - är skyldig att ersätta skadan.

02.1.4 Efter entreprenadtiden när branschavtal inte är avtalade

Försäkringen gäller efter avlämnande eller övertagande

- i högst 3 år för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel i Arbeten
- i högst 2 år efter avlämnandet för skada som beror på fel i Arbeten

Anmärkning

Försäkringen gäller inte för större åtagande eller ansvar än om gällande branschbestämmelser utgivna av branschorganisation varit avtalade.

02.2 Arbeten som utförs på entreprenad - Konsument som beställare

02.2.1 Entreprenadtid

För arbeten som utförs på entreprenad gäller försäkringen tills entreprenaden har avlämnats eller övertagits.

02.2.2 Efter entreprenadtid

Försäkringen gäller för skada som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt Konsumenttjänstlagen (SFS 1985:716) eller ABS (Allmänna bestämmelser för småhusentreprenad)

02.3 Arbeten* i egen regi

För Arbeten som utförs för försäkringstagarens egen räkning (för eget bruk eller för försäljning) gäller försäkringen intill dess Arbeten tagits i bruk, dock längst 3 månader från den tidpunkt då de kunnat tas i bruk.

03. Var försäkringen gäller

03.1 Arbeten*, Befintlig egendom*, Ritningar och arkivalier samt datamedia*, Pengar och värdehandlingar*, samt Arbetstagares egendom*

Försäkringen gäller inom Norden

- på Arbetsområde*
- på plats som används för tillfällig förvaring eller bearbetning i samband med försäkrade Arbeten
- under transport till och från Arbetsområde eller plats som används för tillfällig förvaring eller bearbetning, om skadan inte kan ersättas genom annan försäkring.

03.2 Hjälpmedel*

Försäkringen gäller inom Norden.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen till exempel inte kan användas på beräknat sätt.

06. Försäkrad egendom

06.1 Arbeten och Hjälpmedel

Försäkringen omfattar egendom som försäkringstagaren

- äger eller
- ansvarar för eller
- i skriftligt avtal åtagit sig att försäkra och som är angiven i försäkringsbrevet.

06.1.1 Vid försäkring av Arbeten* omfattar försäkringen också följande egendom med respektive försäkringsbelopp (förstarisk), även om detta inte anges i försäkringsbrevet.

Ritningar och arkivalier samt datamedia*	- 2 prisbasbelopp*
Pengar och värdehandlingar*	
• förvarade i låst värdeskåp enligt SS 3000 eller SS 3150 eller SS-EN 1143	- 2 prisbasbelopp
• vid rån* eller överfall	- 2 prisbasbelopp
Arbetstagares egendom*	- 20 % av prisbasbeloppet för varje arbetstagare eller belopp enligt kollektivavtal

06.1.2 Befintlig egendom*

Försäkringen omfattar även Befintlig egendom även om detta inte avtalats. Högsta ersättning vid varje skada är 5 000 000 kr

06.2 Undantag

Följande slag av egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

06.2.1 Arbeten* - om värdet överstiger 20 prisbasbelopp* - avseende

- petrokemisk industri, atomkraftverk
- bro, viadukt, berggrum, tunnel
- dammbyggnad, vattenkraftstation, hamnanläggning
- anläggning under, i eller ovanför vattendrag, sjö eller hav.

06.2.2 Hjälpmedel* av typ

- mobilkran, tornsvängkran
- gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskin
- övriga motordrivna fordon samt släpfordon till dessa
- luftfartyg, svävare, fartyg, kassun, mudderverk och pontonkran.

07. Försäkringsform

07.1 Helvärdeförsäkring* gäller för

- Arbeten*
- Hjälpmedel*

07.2 Förstariskförsäkring* gäller för

- Befintlig egendom*
- Pengar och värdehandlingar
- Arbetstagares egendom
- Arbeten efter entreprenad- och garantitid.

08. Försäkringsbelopp

08.1 Försäkringsbelopp

Försäkringsbelopp är de i försäkringsbrevet angivna beloppen till vilka egendomen är försäkrad.

Försäkringsbeloppet beräknas enligt nedan angivna regler

08.1.1 Arbeten*

Försäkringsbeloppet för Arbeten ska motsvara det högsta värdet av Arbeten på ett och samma Arbetsområde*. Även värdet av egendom och arbetsprestationer som beställaren tillhandahåller ska medräknas.

08.1.2 Hjälpmedel*

Försäkringsbeloppet för Hjälpmedel ska motsvara den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk.

08.1.3 Befintlig egendom*

Försäkringsbeloppet för Befintlig egendom beräknas med hänsyn till kostnaderna för återställande.

08.1.4 Ritningar och arkivalier samt datamedia

Försäkringsbeloppet för Ritningar och arkivalier samt datamedia* beräknas med hänsyn till normala kostnader för att återställa förlorad information och originalritningar.

08.1.5 Pengar och värdehandlingar

Försäkringsbeloppet för Pengar och värdehandlingar* beräknas med hänsyn till värdet av pengar och gällande frimärken samt normala kostnader för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

08.1.6 Arbetstagares egendom

Försäkringsbeloppet för Arbetstagares egendom* är 20 % av prisbasbeloppet* för varje arbetstagare eller det högre belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal.

08.2 Värdeökning

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen för Arbeten* och Hjälpmedel* anses vid varje tidpunkt höjda med de belopp varmed egendomens värde ökat genom värdestegring från försäkringsårets början enligt följande.

08.2.1 Arbeten*

Värdeökning genom dels ändrings- och tilläggsarbeten dels prisändring intill sammanlagt 30 % av vid försäkringsårets början gällande belopp.

08.2.2 Hjälpmedel*

Värdeökning genom dels investering dels prisändring intill sammanlagt 30 % av vid försäkringsårets början gällande belopp.

19. Allriskförsäkring - Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

Befintlig egendom

För Befintlig egendom* gäller försäkringen dock endast för sådan oförutsedd fysisk skada eller förlust som inträffar i direkt samband med åtgärd för utförande av avtalat åtagande.

Skada på Arbeten efter garantitiden

Vid skada på Arbeten under ansvarstiden men efter försäkrad garantitids utgång enligt 02.1.3 och som överstiger avtalad självrisk åtar sig bolaget dessutom gentemot försäkringstagaren att

- utreda om ansvarighet föreligger
- förhandla med motparten
- föra försäkringstagarens talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs betala och som inte kan erhållas av motpart eller annan.

19.1 Undantag

19.1.1 Försäkringen gäller inte för

- kostnad för att åtgärda fel i material eller i utförd arbetsprestation och inte heller för skada på Arbeten* som orsakats av sådant fel
- kostnad för att åtgärda Arbeten som är felaktiga på grund av ofullständiga eller felaktiga beräkningar, ritningar, beskrivningar, råd eller anvisningar och inte heller för skada på Arbeten som orsakats av sådan felaktighet.

Undantaget avser dock endast sådana kostnader som skulle ha uppkommit om felaktigheten hade åtgärdats omedelbart före skadans uppkomst.

19.1.2 Skada som består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost eller frätning), beläggning eller avsättning såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utanför ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas

19.1.3 skada genom bedrägeri, försäkringring eller liknande förmögensbrott.

Anmärkning

Vid skada genom stöld gäller särskilda föreskrifter enligt avsnitt Q

19.1.4 Skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering

19.1.5 Skada på begagnad egendom till följd av provdrift eller liknande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan påvisa att skadan inte till någon del orsakats av bristfällighet eller felaktighet den begagnade egendomen,

19.1.6 Skada som orsakats av handlande eller underlåtenhet, som - med hänsyn till omständigheterna - inneburit betydande risk för skadans uppkomst. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att varken han eller hans arbetsledning varit medveten om eller borde ha varit medveten om skaderisken.

19.1.7 Skada på Hjälpmedel* som består i sönderfrysning av förbränningsmotor med därtill hörande kylsystem.

19.1.8 Skada på Hjälpmedel* som inte är en följd av påvisbar yttre orsak.

19.1.9 Skada på förbrukningsmaterial ingående i Hjälpmedel*, till exempel drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband.

Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan påvisa att skadan har uppkommit genom oförutsedd yttre orsak och att skadan skulle ha uppkommit även om egendomen inte varit i drift.

19.1.10 Skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med genombrott i damm avsedd för magasinering av vatten för kraftverk, som inte utgör arbete.

19.1.11 Vid skada på Arbeten efter utgången garantitid gäller försäkringen inte för skada till följd av fel som, i kontrakt eller administrativa föreskrifter, särskilt avtalats om att anses vara väsentliga.

41. Skadevärderingsregler

41.1 Arbeten*

Skada på Arbeten värderas enligt skadevärderingsreglerna för Maskinerier* i A.41.4.

41.1.1 Merkostnader för forceringsåtgärder

Vid värdering av skada på Arbeten inräknas, utöver skadekostnaden beräknad enligt A3.41.1, även skäliga merkostnader för forceringsåtgärder, under förutsättning att försäkringstagaren inte kan åberopa rätt till tidsförlängning enligt branschavtal eller motsvarande individuellt avtal.

Exempel på sådan merkostnad är försäkringstagarens overtidsarbete, inköp till överpris för snabbare leverans och transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel. Merkostnad som inte avser återställande av skada inräknas inte.

Högsta ersättning för merkostnad är 10 % av skadebeloppet dock max 5 000 000 kr.

41.2 Befintlig egendom*

Skada på Befintlig egendom värderas efter bolagets värderingsregler som gäller för det egendomslag egendomen tillhör för ägaren.

41.3 Hjälpmedel*

Skada på Hjälpmedel värderas enligt skadevärderingsreglerna för Maskinerier* i A.41.4.

42. Självrisk*

42.1 Självrisken är angiven i försäkringsbrevet.

Självrisken är dock lägst 50 % av prisbasbeloppet vid

- skada på Hjälpmedel* bestående av mobilkran, tornsvängkran, gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskin
- skada på motordrivna fordon och släpfordon till dessa.

Avtal kan träffas om högre självrisk som då anges i försäkringsbrevet.

42.2 Särskild självrisk*

42.2.1 Vid skada på Arbeten, efter utgången garantitid, dras från de sammanlagda kostnaderna för skada, utredning, förhandling rättgång, skiljemannaförfarande, röjning och räddning en självrisk som är lägst 1 prisbasbelopp om inte annan självrisk är angiven i försäkringsbrevet.

42.2.2 Vid skada på Arbeten som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt Konsumenttjänstlagen (SFS 1985:716) eller ABS (Allmänna bestämmelser för småhusentreprenad) och som inträffar senare än 5 år efter avlämnandet eller övertagandet är självrisken lägst 1 prisbasbelopp.

42.2.3 Vid skada genom stöld kan förhöjd självrisk tillämpas, se säkerhetsföreskrifter Q.01.25 Skyddskrav - Egendomsförsäkring på Arbetsområde - Allmänt och Q.01.26 Skyddskrav - Egendomsförsäkring på Arbetsområde - inhägnat område.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Helvärdeförsäkring*

43.1.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A3.41. Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A3.43.4
- räddningskostnad enligt A3.43.5

- vid skada på Arbeten, åtkomst- och återställandekostnad enligt A3.43.6

med avdrag för

- självrisk* enligt A3.42
- eventuell underförsäkring* enligt A3.43.1.2 och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A3.43.11.

43.1.2 Underförsäkring*

Om försäkringsbeloppet* vid skadetillfället understiger det belopp som anges i A3.08, föreligger underförsäkring. Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som försäkringsbeloppet utgör av där angivna belopp.

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålens sammanlagda belopp enligt A3.08, minskas ersättningsbeloppet för sådant föremål till så stor del som försäkringsbeloppet utgör av detta belopp.

Om försäkringstagaren lämnat uppgifter för premieberäkning i enlighet med Y.03.2.1 lämnas ersättning intill gällande försäkringsbelopp, d v s bestämmelserna om underförsäkring tillämpas inte.

43.2 Förstariskförsäkring*

43.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A3.41 Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A3.43.4
- räddningskostnad enligt A3.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A3.42
- och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A3.43.11.

43.2.2 Högsta ersättning

Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet.

43.4 Röjningskostnad

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering.

Ersättning lämnas inte för röjning av oförsäkrade grunder och fundament.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.5 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt R.05 endast i den mån de varit ägnade till att begränsa sådan fysisk skada som inträffat och som omfattas av försäkringen. Bolaget ersätter sådana åtgärder som med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att

försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förekommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.6 Åtkomst- och återställandekostnader

Vid ersättningsbar skada på Arbeten under entreprenadtiden eller de första 5 åren efter avlämnandet, vilken beror på något sådant fel som anges i A3.19.1.1 och som överstiger avtalad självrisk ersätter bolaget även kostnad för lokalisering och friläggning av felet om detta erfordras för att avhjälpa skadan. Även kostnad för återställande ersätts. Kostnad för att avhjälpa själva felet ersätts inte.

43.10 Inteckningshavare

43.10.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i lag om rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal. Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, åskslag, explosion eller luftfartyg.

43.10.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsinteknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, åskslag, explosion eller luftfartyg. Detta gäller oavsett om ersättningen lämnas på grund av brandförsäkringsavtal eller annat försäkringsavtal. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågakvarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägars rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.11 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden härför. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

Anmärkning

Bestämmelserna tillämpas inte på Arbeten*.

43.12 Skadeersättningsregler i övrigt

Entreprenadavtalets regler beträffande den försäkrades rätt att återställa skadat Arbeta* ska tillämpas.

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadat egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.20 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen.

43.21 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt R.

A5. Egendomsförsäkring - Verktyg

Med tillämpning av avsnitt A i övrigt gäller följande komplettering.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkringen omfattar material, varor, verktyg, arbetsredskap, reservdelar och liknande som används för utförande av installationer, montage och andra arbeten.

06.2 Undantag

Försäkringen omfattar inte mobil- eller tornsvängkran, gräv-, schakt-, väg- eller pålningsmaskin.

19. Allriskförsäkring - Vad försäkringen gäller för

19.1 Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller plötslig och oförutsedd förlust av försäkrad egendom.

19.2 Undantag

19.2.1 Undantagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på eller förlust av

- verktyg som tappats bort eller förlagts, även om det senare blir stulet
- utbytbara verktyg som är under användning, till exempel formar, knivar, krossverktyg, press- och stansverktyg samt slagor
- förbrukningsmaterial, till exempel drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband.

19.2.2 Undantagna skadehändelser

Försäkringen gäller inte för skada eller förlust genom

- bedrägeri, försäkringring eller liknande förmögenhetsbrott.
- svinn.

Anmärkning

Vid skada genom stöld gäller särskilda föreskrifter enligt avsnitt Q.

19.2.3 Undantagna skadetyper

Försäkringen gäller inte för skada som

- består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost eller frätning), beläggning, avsättning eller annan försämring såsom vikt förlust, röta, mögel eller åldrande
- består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, form- och strukturförändring såsom förgasning, färg-, eller luktförändring
- är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service och justering

- har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller hans arbetsledning borde ha insett att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa
- orsakats av handlande eller underlåtenhet, som - med hänsyn till omständigheterna - inneburit betydande risk för skadans uppkomst.

41. Skadevärderingsregler

Skada på egendom värderas enligt skadevärderingsreglerna för Maskinerier i A.41.4.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk* som är lägst 20 % av prisbasbeloppet*.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

43. Högsta ersättning

Högsta ersättning vid varje skadetillfälle är 2 prisbasbelopp.

A6. Allriskförsäkring för dator

Med tillämpning av avsnitt A i övrigt gäller följande komplettering.

19. Allriskförsäkring - Vad försäkringen gäller för

19.1 Allrisk Dator

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på eller plötslig och oförutsedd förlust av försäkrad dator.

Anmärkning

Med Dator avses dator samt utrustning och tillbehör till denna.

19.1.1 Undantag

19.1.1.1 Undantagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada eller förlust av

- dator som tappats bort eller förlagts
- datamedia.

19.1.1.2 Undantagna skadehändelser

Försäkringen gäller inte för skada eller förlust genom

- sådan skadehändelse som försäkringen gäller för enligt A.11-16 oavsett om ersättning kan lämnas eller inte
- datavirus
- sprängningsarbete
- bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott
- stöld
- svinn.

19.1.1.3 Undantagna skadetyper

Försäkringen gäller inte för skada som

- består i förslitning, förbrukning, korrosion (till exempel rost eller frätning), beläggning, avsättning eller annan försämring såsom vikt förlust, röta, mögel eller åldrande
- består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, form- och strukturförändring såsom förgasning, färg-, eller luktförändring
- är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service och justering
- har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller hans arbetsledning borde ha insett att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa
- orsakats av handlande eller underlåtenhet, som - med hänsyn till omständigheterna - inneburit betydande risk för skadans uppkomst.

41. Skadevärderingsregler

Skada på dator värderas enligt skadevärderingsreglerna för dator i A.41.4.1.2.2.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är lägst 20 % av prisbasbeloppet*.

Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

43. Högsta ersättning

Högsta ersättning är vid varje skadetillfälle begränsad till 10 prisbasbelopp.

B1. Avbrottsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad rörelse.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrottsskada till följd av egendomsskada med mera enligt B1.11.1, då egendomsskadan inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser avbrottsskada som är en följd av egendomsskada med mera enligt B1.11.1.

Med avbrottsskada avses sådan skada som består i att det försäkringsmässiga täckningsbidraget minskas eller går förlorat genom inskränkning i den försäkrade rörelsen.

04.1 Försäkringsmässigt täckningsbidrag

Med försäkringsmässigt täckningsbidrag avses resultatet av följande beräkning av poster bokförda enligt kontoplan EU BAS (om sådan används eller skulle ha använts).

Intäkter +	
3000-3799	Huvudentäkter, fakturerade kostnader, rörelsens sidointäkter, intäktskorrigeringar
3900-3929	Övriga rörelseintäkter
3980-3999	Erhålla bidrag, övriga ersättningar och intäkter
Kostnader -	
4000-4999	Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster
5020-5049	(75%) Elavgifter för belysning, värme, vatten och avlopp
5120-5149	(75%) Elavgifter för belysning, värme, vatten och avlopp
5300-5399	Energikostnader
5400-5499	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial
5500-5599	Reparation och underhåll
5600-5699	Kostnader för transportmedel
5700-5799	Frakt och transport
6800-6899	Inhyrd personal
6910-6919	Licensavgifter och royalties

Anmärkning.

Annan definition av täckningsbidrag kan tillämpas, vilken då anges i försäkringsbrevet.

04.2 Undantag

Ersättning lämnas inte för förlust som beror på förlängd avbrottstid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist.

Ersättning lämnas inte heller för sådan förlust som orsakats av att en del av ansvarstiden* utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

08. Försäkringsbelopp

Om inte annat anges i försäkringsbrevet eller i åsatt villkor gäller avbrottsförsäkringen utan försäkringsbelopp.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Avbrottsskada

Försäkringen gäller för avbrottsskada genom

- sådan skada som egendomsförsäkringen enligt A.01-16 och 19 gäller för
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av data- och telekommunikation, som är en direkt följd av en fysisk skada
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet.

Ersättning lämnas i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är 15 prisbasbelopp*.

- att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkring enligt A.11-16 och A3.19 gäller för, inträffat inom Norden hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden. Högsta ersättning är 15 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.2 Försäkringen ersätter

Försäkringen ersätter

- bortfall av täckningsbidrag
  - skadebegränsande kostnader
  - extrakostnader intill 10 prisbasbelopp* utöver skadebegränsande kostnader
- som uppkommer under ansvarstiden*.

Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt B1.11.1 inträffat och är 12 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstidens* slut.

41.1 Beräkning av täckningsbidrag

41.1.1 Täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som ansvarstiden*, dock högst 12 månader.

Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt B1.11.1 inträffat. Överstiger ansvarstiden 12 månader ska det sålunda beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar 12 månader före skadedagen.

41.1.2 Jämkat täckningsbidrag under jämförelseperioden

Råder under ansvarstiden* andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska det enligt B1.41.1.1 beräknade beloppet jämkas. Jämkningen ska ske genom att det för jämförelseperioden framräknade täckningsbidraget ökas eller minskas.

Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under ansvarstiden, om skada inte inträffat.

41.1.3 Faktiskt täckningsbidrag

Det täckningsbidrag som rörelsen faktiskt gett under ansvarstiden* beräknas, varvid ska iakttas

- att kostnader som inte är försäkrade, till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, ska dras från täckningsbidraget endast i den mån försäkringstagaren visar att de medfört minskning av förlusten
- att täckningsbidraget ska ökas med ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakas av att en del av ansvarstiden - utöver den tid som skulle ha erfordrats för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan - blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, inbegripet sådan som är en följd av myndighets beslut.

41.2 Skadebelopp

Skadebeloppet utgörs av det i B1.41.1.2 angivna täckningsbidraget minskat med

- det täckningsbidrag som rörelsen faktiskt gett under ansvarstiden* enligt B1.41.1.3
- sådana i täckningsbidraget enligt B1.41.1.2 ingående kostnader som under ansvarstiden kunnat inbesparas
- det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, till exempel i ersättning för varor* och eget reparationsarbete
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under ansvarstiden erhållit på ersättning för egendomsskadan

- sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under ansvarstiden uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren själv eller annan för hans räkning driver
- övriga inbesparade kostnader.

42. Självrisk och Karens

42.2 Karens

Med karens förstås att ersättning inte lämnas för uppkommet bortfall av täckningsbidrag orsakat av avbrott under viss tid (karenstiden) räknat från den tidpunkt då skadan enligt B1.11.1 inträffade.

Karenstiden är den i försäkringsbrevet angivna, dock alltid lägst

- 48 timmar vid avbrottsskada till följd av skada på elektrisk utrustning genom åskslag och annat oförutsett elfenomen samt strömavbrott enligt A.11.1
- 48 timmar vid avbrottsskada till följd av naturskada eller dammgengombrott enligt A.11.2.6
- 72 timmar vid avbrottsskada till följd av maskinskada enligt A.18
- 24 timmar vid annan avbrottsskada.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- skada värderad enligt B1.41 Skadevärderingsregler
- skadebegränsande kostnader enligt B1.43.1
- extrakostnader enligt B1.43.1
- ränta enligt B1.43.2

med avdrag för

- karens enligt B1.42
- och med hänsyn till
- eventuell underförsäkring* enligt B1.43.3.

43.1 Kostnader

Bolaget ersätter

- skadebegränsande kostnader som försäkringstagaren har fått vidkännas, dock med högst det belopp varmed häremot svarande åtgärder minskat skadan
- extrakostnader intill 10 prisbasbelopp*, utöver skadebegränsande kostnader, för att upprätthålla verksamheten.

Kostnader som medför nytta även under karenstiden eller efter ansvarstidens* slut, medtas högst med det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden.

43.2 Ränta

Bolaget ersätter skälig ränteförlust eller räntekostnad under ansvarstiden* med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Ränteförlust eller räntekostnad beräknas efter Riksbankens referensränta ökat med 2 procentenheter.

43.3 Underförsäkring

43.3.1 Försäkring utan försäkringsbelopp

Har försäkringstagaren inte följt de bestämmelser om lämnande av uppgifter som angetts i Allmänna avtalsbestämmelser Y.03.2.1 och om det vid avbrottsskadan visat sig att den verkliga omsättningen under kalenderåret närmast före det försäkringsår under vilket skadan inträffat är högre än den för samma kalenderår uppgivna omsättningen, ersätts endast så stor del av skadan som den uppgivna omsättningen utgör av den verkliga.

43.3.2 Försäkring med försäkringsbelopp

Är försäkringsbeloppet lägre än det i B1.41.1.2 angivna täckningsbidraget föreligger underförsäkring* och ersättning lämnas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av nämnda täckningsbidrag.

43.4 Högsta ersättning vid avbrott genom naturskada eller dammgenombrott enligt A.11.2.6

Bolagets sammanlagda ersättningskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
- därav föranledda avbrottsskador i den försäkrade rörelsen är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

43.5 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skada regleras efter ansvarstidens* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen.

43.6 Räntebestämmelser

Betalas ersättningen senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt R.01.

B4. Extrakostnadsförsäkring - Dator

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad rörelse.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser extrakostnader som är en följd av egendomsskada.

Med extrakostnader avses ofrånkomliga kostnader för rimliga åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle haft om skada inte inträffat.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Försäkringen gäller för extrakostnader till följd av

- skada som försäkringen enligt A6.19 gäller för
- plötslig och oförutsedd störning i tillförsel av el eller kyla, värme eller luft från klimatanläggning till dator.

Försäkringen gäller för extrakostnader som uppkommer under ansvarstiden. Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då egendomsskada enligt A6.19 inträffat och är 12 månader.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Försäkringen gäller inte för

- förlust av inkomst eller goodwill
- kostnad som beror på att skadad egendom inte omedelbart återanskaffas om inte dröjsmålet beror på hinder som försäkringstagaren inte kunnat påverka.

41. Skadevärderingsregler

Skada värderas till verifierade extrakostnader enligt B4.02.4.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle är självrisken* 20 % av prisbasbeloppet*.

Avtal kan träffas om annan självrisk som då anges i försäkringsbrevet. Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Endast ett skadetillfälle anses föreligga om skada till följd av samma orsak inträffar inom 8 drifttimmar efter det att föregående skada avhjälpes.

43. Högsta ersättning

Högsta ersättning är vid varje skadetillfälle begränsad till 10 prisbasbelopp.

C. Ansvarsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare* för skada orsakad i tjänsten.

Försäkringen gäller också för den försäkrade såsom ägare eller brukare av fastighet, där verksamheten bedrivs samt för byggnads- och anläggningsarbeten som utförs på sådan fastighet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

Vid serieskada* anses samtliga skador i serien utgöra en skada och försäkringen gäller även för skada som inträffat efter försäkringstiden förutsatt att den första skadan i serien av skador har inträffat under försäkringstiden. Om den första skadan i en serieskada inträffar före försäkringstiden, omfattas inte denna eller efterföljande skador av detta försäkringsavtal.

Vid serieskada anses samtliga skador utgöra en enda skada även i frågan om försäkringens självrisk och försäkringsbelopp. Självrisken och det försäkringsbeloppet som var gällande när den första skadan i serien av skador inträffade gäller för serieskadan.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar i hela världen utom i USA och Kanada.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid konferenser och mässor gäller försäkringen dock för skada som inträffar i hela världen.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, inklusive ränta, utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

Anmärkning

Ansvarsförsäkringen inkluderar produktansvar om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, när dessa avtalats

- sedvanligt kontrakt med järnvägsförvaltning för skada genom rullande materiel, överskriden lastprofil, trafik på stickspår eller användande av oöverskriden järnvägsövergång
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt ellagen
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

Om denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Anmärkning

Ingrediens- och komponentsskada

Försäkringen gäller för ingrediens- och komponentsskada som uppkommit till följd av att en produkt som är levererad av den försäkrade, genom förening med en annan produkt blivit en oskiljbar del av en slutprodukt på sådant sätt att slutprodukten skadats eller inte kan användas för avsett ändamål.

11.2 Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt C.12.5.1.

Anmärkning

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

11.3 Ansvar enligt Dataskyddsförordningen

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för materiell eller immateriell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt Artikel 82 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (Dataskyddsförordningen).

11.20 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk* åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att erlagga.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten eller i montering, uppförande eller annan åtgärd i samband med leverans av produkten
- kostnad i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

12.1.2 Bristande produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

12.1.3 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

12.2 Omhändertagen egendom¹

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar. Försäkringen gäller dock för skada genom brand, explosion, sotutströmning och utströmning av vatten från ledningssystem på lokal som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet
- på grund av särskilt åtagande yrkesmässigt lyfter, transporterar eller förvarar
- uppför eller nedmonterar, om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar. Försäkringen gäller dock för skada när

försäkringstagaren i skriftligt avtal åtagit sig att försäkra sådan omhändertagen egendom i samband med entreprenadarbeten

- omhänderhar för att i serie tillverka, bearbeta eller ihopsätta, såvida inte skada drabbar enstaka exemplar
- omhänderhar för försäljning.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

Anmärkning

Särskild självrisk* gäller enligt C 42.1 för andra lyft eller transporter än de som är undantagna i C.12.2.

12.3 Trafik med motordrivet fordon¹

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålls i landet ifråga, och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon

- för vilket trafikskadlagen eller motsvarande utländsk lagstiftning gäller
- när det används inom tävlingsområde

när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

12.4 Luftfartyg, skepp, båtar och liknande¹

Försäkringen gäller inte för

- skada genom luftfartyg, svävarer eller hydrokopter
  - sakskada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål
- när den försäkrade, eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

12.5 Miljöansvar¹

12.5.1 Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av miljöskada. Med miljöskada avses skadeståndsskyldighet enligt miljöbalken.

Försäkringen gäller dock om skada beror på

- att fel - dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod - tillfälligt har begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett har uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

I dessa fall gäller försäkringen även för ren förmögenhetsskada*.

Anmärkning

Särskild självrisk* gäller enligt C 42.1 vid ren förmögenhetsskada.

¹ Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när

den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för hans räkning annan person vidtagit.

12.5.2 Försäkringen gäller inte för sakskada eller ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för enligt miljöbalken i egenskap av byggherre eller entreprenör om skadan orsakats genom sprängning, pålning, spontning, schaktning eller grävning.

12.6 Straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning.

12.7 Fel och brist i utredningar och beskrivningar

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet (konsultuppdrag).

12.8 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

12.9 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att arbetsledningen varken haft eller borde haft kännedom om åsidosättandet.

12.10 Atomskada

Försäkringen gäller inte för sådan atomskada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.

12.11 Patientansvar

Försäkringen gäller inte för patientskada i den mån den skadade är berättigad till patientskadeersättning för skadan enligt patientskadelagen (1996:799). Försäkringen gäller dock för regresskrav avseende patientskadeersättning som riktas mot den försäkrade på produktansvarsgrund.

12.21 Terrorism*

Försäkringen gäller inte för förlust, skada, kostnad eller utgift som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av terroristhandling eller åtgärd som vidtagits i syfte att förhindra eller reagera på terroristhandling.

Detta gäller inte om den försäkrade kan visa att förlusten, skadan, kostnaden eller utgiften saknar samband med terroristhandling eller sådan åtgärd.

12.26 Läkemedel* och silikonbaserade implantat

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av läkemedel och silikonbaserade implantat

12.27 Tobak

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med tobak.

12.28 Asbest, formaldehyd och PCB

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB.

12.29 Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

12.30 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada* som drabbar försäkrads egna anställda. Försäkringen gäller dock vid krav som avser inkomstförlust till följd av färdolycksfall.

12.31 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring. Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

42. Självrisk

Självrisken* är lägst den som anges i försäkringsbrevet.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Endast en självrisk avdras

- vid serieskada*
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

42.1 Särskild självrisk

Självrisken* är lägst

- 20 % av prisbasbeloppet* vid skada på egendom som den försäkrade, eller för hans räkning annan person, åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, kontrollera, besiktiga eller tillse
- 20 % av prisbasbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person lyft eller transporterat, i andra fall än de som är undantagna i C.12.2
- 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av prisbasbeloppet vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust
- 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 prisbasbelopp och högst 10 prisbasbelopp, vid sakskada genom brand eller explosion som orsakats av heta arbeten på tillfällig arbetsplats
- 1 prisbasbelopp vid ren förmögenhetsskada* enligt C.12.5.1.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt C.11.20
  - räddningskostnader enligt C.43.2
- med avdrag för självrisk* enligt C.42.

43.1 Högsta ersättning

Bolagets ersättningsskyldighet är begränsad till 1 försäkringsbelopp vid varje skada och totalt 2 försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst

- **1 försäkringsbelopp** vid serieskada*, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade
- **1 försäkringsbelopp** vid skador som uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle
- **5 prisbasbelopp*** vid skada på egendom som lyfts eller transporterats i andra fall än de som är undantagna i C.12.2
- **1 000 000 kronor** vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust
- **10 prisbasbelopp** vid varje skada enligt C.11.3
- **25 prisbasbelopp** per försäkringsår för ren förmögenhetsskada* enligt C.12.5.1.
- **50 prisbasbelopp** vid varje skada på egendom som ingår i byggnadsverk eller broar i andra fall än de som är undantagna i C.12.2, dock högst 100 prisbasbelopp per år.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

43.3 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt avsnitt R.

43.4 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt R.

C5. Miljöansvar för entreprenörer

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven entreprenadverksamhet och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom Norden.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

11.5 Miljöpåverkan och markarbeten

11.5.1 Person-, sak- eller ren förmögenhetsskada på grund av miljöpåverkan

Försäkringen gäller för person- och sakskada samt ren förmögenhetsskada* enligt miljöbalken som består i eller är en följd av

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö, vattentäkt eller annat vattenområde, grundvatten samt mark, byggnad*, anläggning eller anordning
- ändring av grundvattennivån om skadan inträffar inom två år efter utförandet av det skadegörande arbetet
- rök, sot, damm, ånga, gas eller annan luftförorening
- buller
- skakning
- värme, lukt eller ljus
- annan liknande störning.

11.5.2 Sakskada och ren förmögenhetsskada på grund av markarbeten

Försäkringen gäller för sakskada och ren förmögenhetsskada* som den försäkrade kan bli ansvarig för enligt miljöbalken om skadan orsakats genom följande markarbeten; sprängning, pålning, spontning, schaktning eller grävning.

11.6 Byggarbetsmiljösamordnare enligt arbetsmiljölagen

Försäkringen gäller för det ansvar som följer av 3 kap 6-7 §§ arbetsmiljölagen som den försäkrade har som byggarbetsmiljösamordnare eller självständig uppdragstagare.

11.20 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk* åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få utav motpart eller annan samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att erlagga.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Försäkringen gäller inte för skada

- som den försäkrade åtagit sig att ersätta utöver AB 04 eller annan allmän bestämmelse utfärdad av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde
- som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre
- som orsakats av verksamhet vid stationär anläggning.

Anmärkning

Med byggherre avses den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning arbete utförs.

12.2 Känd eller förutsebar miljöskada

Försäkringen gäller inte för miljöskada som vid försäkringens ikraftträdande var känd eller borde vara känd av företags- eller driftledning.

Försäkringen omfattar inte heller miljöskada som har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller hans driftledning borde ha insett att skada skulle komma att inträffa.

12.3 Böter, viten och miljöskyddsavgift

Försäkringen gäller inte för böter, viten eller miljöskyddsavgifter.

12.4 Åsidosättande av lag eller myndighets föreskrift

Försäkringen gäller inte för miljöskada som orsakats av eller eljest har sin grund i åsidosättande av föreskrift i lag eller tillståndsbeslut, såvida inte den försäkrade kan visa att driftledningen, då miljöstörrningen ägde rum, varken haft eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

12.5 Atomskada

Försäkringen gäller inte för sådan atomskada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.

12.6 Asbest, formaldehyd och PCB

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB.

12.30 Arbetsskada och annan försäkring

12.30.1 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada* som drabbar försäkrads egna anställda.

12.30.2 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring. Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

13. Särskilda krav vid grundläggningsarbete och förändring av grundvattennivån

13.1 Vid grundläggningsarbete ska förbesiktning (syneförrättning) ske av byggnader och anläggningar i grannskapet som enligt erfarenhet normalt löper risk att skadas. Förbesiktningsprotokoll ska upprättas och kompletteras med erforderliga fotografier.

Förbesiktad egendom ska efter grundläggningsarbetets slutförande utan dröjsmål efterbesiktigas.

13.2 Vid arbeten där grundvattennivån kan påverkas ska erforderliga undersökningar göras före arbetets genomförande för att fastställa grundvattennivån och dessutom ska nivån följas under arbetets gång.

13.3 Eftersätts kraven i 13.1 eller 13.2 lämnas endast ersättning för skada som genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av grundläggningsarbetet eller förändringen av grundvattennivån. Det åligger den försäkrade att tillhandahålla sådan utredning.

Ersättning lämnas inte för kostnader för

- för- eller efterbesiktningar
- skydds- och förstärkningsåtgärder
- att fastställa och följa grundvattennivån.

42. Självrisk

Vid varje skadetillfälle är självrisken*

- 20 % av prisbasbeloppet* vid personskada
- 50 % av prisbasbeloppet vid sakskada
- 50 % av prisbasbeloppet vid ren förmögenhetsskada* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Högsta ersättning

Bolagets ersättningsskyldighet är begränsad till 10 Mkr per försäkringsår, dock högst 1 Mkr per försäkringsår vid ren förmögenhetsskada*.

44. Återkrav

Har bolaget utgivit ersättning för den försäkrades räkning för skada som även byggherren eller annan är skyldig att ersätta enligt miljöbalken, övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av denne.

D. Förmögenhetsbrottsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada genom brott som förövas under den tid försäkringen är i kraft och som upptäcks senast fem år efter det att brottet förövats. Försäkringen gäller dock inte för brott som upptäcks senare än två år efter försäkringens upphörande.

Om ett retroaktivt datum har angivits i försäkringsbrevet gäller försäkringen för skada genom brott som förövats efter det angivna datumet och som för första gången upptäcks under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som uppkommer inom Norden, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skada, skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Förmögenhetsbrott

Försäkringen gäller för skada genom att arbetstagare hos den försäkrade i tjänsten gjort sig skyldig till något av följande i brottsbalken angivna förmögenhetsbrott som medför personlig vinning för någon:

- förskingring, undandräkt eller grov förskingring
- trolöshet mot huvudman
- bedrägeri, bedrägligt beteende eller grovt bedrägeri
- stöld, snatteri eller grov stöld.

Kan det inte fastställas vem som förövat brottet gäller försäkringen endast om det genom tillförlitlig utredning kan styrkas att någon av den försäkrades arbetstagare i tjänsten gjort sig skyldig till brottet.

Anmärkning

Med arbetstagare avses person med vilken den försäkrade ingått anställningsavtal och för vilken den försäkrade betalar arbetsgivaravgift enligt lagen om socialavgifter.

Med arbetstagare förstås även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen även om anställningsförhållande inte föreligger.

11.2 Dataintrång

Försäkringen gäller för skada, alltså försäkrads egen merkostnad eller förlust, sak- och personskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada och ren förmögenhetsskada, som åsamkas den försäkrade genom att någon i brottslig avsikt bereder sig tillgång till en uppgift som är avsedd för automatiserad behandling eller olovligen ändrar, utplånar, blockerar eller i register för in en sådan upptagning och därmed gör sig skyldig till dataintrång enligt brottsbalken. Försäkringen gäller också för den skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade till följd av sådan handling.

11.3 Åtagande

Vid skada som försäkringen gäller för och som överstiger avtalad självrisk åtar sig bolaget att

- betala den skada som förorsakats den försäkrade
- vid krav på skadestånd på grund av konstaterat förmögenhetsbrott eller dataintrång utreda och förhandla om eventuell skadeståndsskyldighet
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att betala
- betala skäliga rättegångskostnader.

12. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- skada som den försäkrade kan få ersättning för genom annan försäkring
- utrednings- och revisionskostnader för att fastställa skadans omfattning även om sådan kostnad uppkommit i samband med rättegång
- skada genom brott som förövats av arbetstagare efter det att genom försäkringen ersättningsbar skada, som orsakats av densamme, har upptäckts
- ränta på uppkommen kapitalförlust
- skada genom förlust av goodwill
- skada genom bestickning eller obehörigt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet samt företagsspioneri och olovlig befattning med företagshemlighet
- på förhand avtalade skadestånd
- skada som uppkommer indirekt för försäkrad
- skada genom datavirus.

42. Självrisk

Vid varje skada gäller en självrisk* som är lägst 50 % av prisbasbeloppet* eller som är angiven i försäkringsbrevet vid tidpunkten för den första brottsliga handlingen.

Endast en självrisk tas ut vid skada till följd av brott som en och samma person eller flera personer gemensamt begått oavsett om skadan hänför sig till ett eller flera försäkringsår. Självrisken baseras därvid på det prisbasbelopp som gällde det försäkringsår den första brottsliga handlingen begicks.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt D.11
  - räddningskostnader enligt D.43.2
- med avdrag för självrisk enligt D.42.

43.1 Högsta ersättning

Ersättningen för skada till följd av brott förövat under ett och samma försäkringsår är begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

Vid skada till följd av brott, som en och samma person eller flera personer gemensamt begått, är ersättningen begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet oavsett om skadan hänför sig till ett eller flera försäkringsår. Det försäkringsbelopp som ska tillämpas är det belopp som gällde vid tidpunkten för den första brottsliga handlingens förövande.

Om försäkringsbeloppet höjs är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till det lägre beloppet för brott som förövats före höjningen. Om försäkringsbeloppet istället sänks, gäller det högre beloppet endast för brott, som förövats före sänkningen.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

43.3 Tillrättakommen egendom

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, tillrätta ska egendomen ställas till bolagets förfogande.

Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.4 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt R.04. Bolaget äger dock rätt att avvakta åtalsbeslut avseende det/de misstänkta brotten.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt R.04.

E. Rättsskyddsförsäkring

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken och som gällde det år som tvisten uppkom.

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

01.1 Försäkringen avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet och gäller för försäkringstagaren, dennes arbetstagare och andra medförsäkrade som anges i försäkringsbrevet (de försäkrade).

01.2 Försäkringen gäller också för försäkrad såsom ägare eller brukare av fastighet, förutsatt att denna till övervägande del används i den försäkrade verksamheten.

02. När försäkringen gäller

Huvudregel

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft under förutsättning att försäkring för samma försäkrade verksamhet varit i kraft under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då rättsskyddsförsäkring för samma försäkrade verksamhet varit i kraft i annat försäkringsbolag.

Om försäkringen inte varit i kraft i två år

Om försäkring i bolaget är gällande, men varit i kraft kortare tid än två år när tvisten uppkommer, lämnas rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för framställt anspråk inträffat under den tid försäkringen varit i kraft, med samma omfattning i bolaget eller annat försäkringsbolag, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Om försäkringen upphört

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under den tid försäkringen var i kraft samt att inte längre tid än 10 år förflutit sedan dessa händelser eller omständigheter inträffade.

Om rättsskydd beviljas efter det att försäkringen upphört så tillämpas den omfattning och de villkor som försäkringen hade vid tiden för de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket.

Vid konkurs

Sätts försäkringstagaren i konkurs kan konkursboet endast ta försäkringen i anspråk för tvist som uppkommit före konkursen och för tvist som uppkommit efter konkursen men där de händelser och omständigheter som ligger till grund för tvisten inträffat före konkursen.

Anmärkning

Med tvist avses att anspråk helt eller delvis avvisas.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist

- med motpart som har hemvist inom Norden
- med motpart som har en svensk filial under förutsättning att tvisten avser filialens verksamhet som bedrivs i Sverige och att tvisten prövas i svensk domstol med tillämpning av svensk lag
- som avser fastighet belägen inom Norden.

Med svensk filial menas att filialen är registrerad hos Bolagsverket och har ett svenskt organisationsnummer.

Vid skattemål enligt E.11.4 gäller försäkringen endast för tvist som ska prövas i Sverige.

11. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligen kostnader efter att tvist uppstått under följande förutsättningar

- tvisten omfattas av försäkringen enligt E.11.1-11.3 med de undantag som följer av E.12.1, eller i skattemål enligt E.11.4 med de undantag som följer av E.12.2
- försäkrad företräds av ett ombud i tvisten enligt R.03.2
- försäkrad inte kan få kostnaderna betalda av staten eller motpart.

Anmärkning

Försäkringen gäller således inte för brottmål.

11.1 Tvist utan rättegång

11.1.1 Försäkringen gäller för försäkrads egna ombudskostnader i tvist som kan prövas

- som tvistemål i tingsrätt
- som tvistemål i Patent- och marknadsdomstol
- i mark- och miljödomstol enligt vad som är föreskrivet om tvistemål i allmän domstol

i Sverige eller motsvarande instanser i övriga nordiska länder.

Försäkringen gäller inte för mål eller ärende som handläggs enligt lag om domstolsärenden.

11.1.2 Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans betalas endast kostnader som uppkommer efter sådan prövning.

Har tingsrätt hänskjutit en tvist för medling till hyresnämnd gäller försäkringen även för sådan medling.

11.2 Tvistemål med rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egna rättegångskostnader och sådana motparts-kostnader som denne efter domstols prövning ålagts att betala i

- mål som anges i E.11.1.1 och i efterföljande prövning i hovrätt, Högsta domstolen, Mark- och Miljööverdomstol och Patent- och marknadsöverdomstol.

Försäkringen gäller även för

- hyres- eller arrendetvist som prövas vid behörig hovrätt
- överklagande av lantmäteriförrättning till mark- och miljödomstol och Mark- och Miljööverdomstol.

även om dessa inte rubriceras som tvistemål.

Träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för rättegångskostnader som försäkrad åtagit sig att betala motpart, under förutsättning att det är uppenbart att domstolen på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvistemålet prövats av domstol.

Anmärkning

Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap 17 § andra stycket rättegångsbalken.

11.3 Tvist med skiljeförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljeförfarande om tvisten utan sådant förfarande skulle ha prövats av i E.11.1.1 nämnda domstolar. Ersättning lämnas för försäkrads egna kostnader och för sådana motpartskostnader som denne, efter skiljemännens prövning ålagts att betala, dock inte för ersättning till skiljemännen.

11.4 Skattemål

Försäkringen gäller för försäkrads ombudskostnader i tvist som prövas som skattemål i förvaltningsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen och som avser någon av följande skatter eller avgifter:

- inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (1999:1229)
- skatt enligt lag (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader
- fastighetsskatt enligt lag (1984:1052) om statlig fastighetsskatt
- fastighetsavgift enligt lag (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift
- avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980)
- löneavgift enligt lag (1994:1929) om allmän löneavgift
- skatt enligt lag (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- mervärdesskatt (moms) enligt mervärdesskattelagen (1994:200).

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1 Vissa undantagna tvister

Försäkringen gäller inte för tvist

- som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket rättegångsbalken (så kallade småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet
- som rör sådan av försäkrad bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning åberopas eller inte

- när försäkrad begär eller för talan om tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av mark- och miljödomstol
- enligt plan- och bygglagen
- som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller före detta arbetstagare
- som avser fordran eller annat anspråk som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan de händelser och omständigheter som ligger till grund för tvisten uppkom
- som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande
- som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaksamhet eller uppsåt för straffbarhet
- enligt marknadsföringslagen eller konkurrenslagen
- som gäller överklaganden av myndighets beslut avseende avgifter, viten, förbud och ålägganden. Försäkringen gäller dock för överklagande av lantmäteriförrättning enligt E.11.2.
- som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan eller skulle kunna omfattas av ansvarsförsäkring oavsett som sådan är gällande eller inte
- som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon eller av vatten- eller luftfarkost och där skadan eller tvisten kan eller skulle ha kunnat omfattas av motorförsäkring, båtförsäkring eller annan liknande försäkring
- som rör försäkrad i egenskap av konkursgäldenär, part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion
- där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad
- med part som omfattas av samma försäkringsavtal
- med företag inom samma koncern
- med nuvarande eller tidigare delägare
- som har samband med styrelseledamots eller aktieägars personliga betalningsansvar enligt aktiebolagslagen (2005:551) 25 kap 18 och 19 §§ eller motsvarande bestämmelser enligt äldre lag.

12.1.1 Vissa kostnader för eget arbete med mera

Försäkringen ersätter inte

- kostnader som avser försäkrads eget arbete, tidsspillan, inkomstbortfall, resor eller uppehålle
- kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt
- kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- bokföringskostnader
- avgifter, räntor, viten eller böter.

12.1.2 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud

- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt
- underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att få ersättning av staten eller av motpart
- krävs på högre ersättning för ombudskostnad än vad som utdömts efter prövning av domstol.

12.2 Vissa skattemål

Försäkringen gäller inte för tvist i skattemål avseende

- belopp som understiger 50 % av prisbasbeloppet
- omständigheter som utgör brott enligt skattebrottslagstiftning
- huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet
- mål som har sin grund i att Skatteverket anser att försäkrad har lämnat oriktiga uppgifter eller så ofullständiga uppgifter att försäkrad inte har ansetts fullgjort sin uppgiftsskyldighet på ett riktigt sätt (skönsbeskattning/skönstaxering)
- skattetillägg
- skatteflykt enligt lag mot skatteflykt
- förhandsbesked.

12.2.1 Vissa kostnader för eget arbete med mera i skattemål

Försäkringen ersätter inte

- kostnader som uppkommit före Skatteverkets slutliga beslut
- kostnader som avser försäkrads eget arbete, tidsspillan, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
- bokföringskostnader
- andra avgifter än de under 11.4 nämnda
- skattetillägg, räntor eller viten.

12.2.2 Vissa merkostnader i skattemål

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

42. Självrisk

Självrisken* är 20 % av prisbasbeloppet* och 20 % av de kostnader enligt E.11, som överstiger 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk tillämpas

- när två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- när försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter, även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.
- om flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt E.11 med avdrag för
- självrisk* enligt E.42.

43.1 Högsta ersättning

Vid varje tvist är bolagets ersättningsskyldighet för ombuds- och rättegångskostnader begränsad till högst 5 prisbasbelopp* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Med prisbasbelopp avses det belopp som gällde det år tvisten uppkom. Om rättsskydd ska beviljas enligt tredje stycket i punkten E.02, *Om försäkringen upphört*, tillämpas i stället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gällde vid tidpunkten för de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket.

För samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår, är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till högst 30 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Q. Säkerhetsföreskrifter

01. Egendoms-, Avbrotts-, och Extrakostnadsförsäkring

01.1 Allmänt

Den försäkrade ska iaktta

- lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter som meddelas i syfte att förhindra eller begränsa skada
- föreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande i syfte att förhindra eller begränsa skada
- föreskrifter som anges nedan.

01.2 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Anges i försäkringsbrevet att elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas gäller följande.

Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad i den omfattning som föreskrivs av bolaget.

Vid revisionsbesiktning av industri- och hantverkshus, köpcentrum, terminal, lagerbyggnad, kylhus och dylikt avsedda för flera hyresgäster eller kunder gäller att besiktningen ska bekostas av försäkringstagaren till byggnadens brandförsäkring och ska omfatta samtliga lokaler i byggnaden.

Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Revisionsbesiktning ska, enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN), genom av nämnden auktoriserade besiktningsingenjörer.

Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Det ska av försäkringstagaren på begäran uppvisas för bolaget.

Vid revisionsbesiktning påtalade fel och brister ska av behörig person rättas till inom två månader efter besiktningen.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna.

01.2.1 Särskild påföljd vid åsidosättande

Har föreskriften inte följts sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ner med 20 % dock lägst med 50 % av prisbasbeloppet* och högst 20 prisbasbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.3 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och myndighet.

01.4 Heta arbeten

Dessa säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

01.4.1 Ansvar för att föreskrifterna följs

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att nedanstående säkerhetsföreskrifter följs av

- 1) den försäkrades företagsledning
- 2) övriga anställda hos den försäkrade
- 3) entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade.

Om någon som anges i punkt 1 - 3 inte följer dessa säkerhetsföreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring. Se Q.01.50 *Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift*.

01.4.2 Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (till exempel ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

01.4.3 Säkerhetsregler för heta arbeten

01.4.3.1 Säkerhetsregel nr 1 - Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

01.4.3.2 Säkerhetsregel nr 2 - Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme - eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet.

Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

01.4.3.3 Säkerhetsregel nr 3 - Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas från den som är utsedd att förestå för hanteringen.

01.4.3.4 Säkerhetsregel nr 4 - Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara

- städad
- vid behov vattnad.

01.4.3.5 Säkerhetsregel nr 5 - Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska

- flyttas bort
- skyddas genom övertäckning
- avskärmas.

01.4.3.6 Säkerhetsregel nr 6 - Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara

- skyddas
- göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

01.4.3.7 Säkerhetsregel nr 7 - Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara

- tätade
- kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

01.4.3.8 Säkerhetsregel nr 8 - Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B C (minst 2 x 6 kg pulver).

Vid takläggning krävs

Vid takläggning krävs slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B C (minst 2 x 6 kg pulver). Alternativt gäller tre certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B C (minst 3 x 6 kg pulver). Vid

takläggning krävs alltid att brytverktyg och handstrålkastare finns på arbetsplatsen.

01.4.3.9 Säkerhetsregel nr 9 - Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

01.4.3.10 Säkerhetsregel nr 10 - Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

01.4.3.11 Säkerhetsregel nr 11 - Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

01.4.3.12 Säkerhetsregel nr 12 - Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300 ° C.

01.4.3.13 Säkerhetsregel nr 13 - Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".

01.5 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på särskild anvisad plats och i enlighet med gällande lagstiftning.

01.6 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd under icke arbetstid.

01.7 Uppvärmningsanordningar

Brännbart material ska hållas på erforderligt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkanaler eller skyddas med isolering mot överhettning.

Varmluftspanna, byggtork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Statens Provvningsanstalt eller annan behörig instans. Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande bestämmelser från Semko eller annat nordiskt provningsinstitut.

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad* endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

01.8 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet nödvändig omfattning införas eller användas i lokal* eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanenta lastnings- och lossnings- samt laddningsplatser försetts med brandsläckningsredskap
- bolaget eller myndighet lämnat medgivande därtill, om lokalen eller upplaget är brand eller explosionsfarliga. Medgivande gäller endast fordon som är säkerhetsmässigt anpassade till de aktuella områdena.

01.8.1 Laddningsplats för batteri

Laddning av batterier till fordon, truckar, städmaskiner och liknande, ska ske på särskilt anordnad laddningsplats utformad i enlighet med *Arbetsmiljöverkets gällande föreskrifter*.

Varaktig märkning eller avgränsning ska anordnas på golv minst 1,5 meter från batteriets/fordonets sidor. Inget brännbart material får finnas inom detta område alternativt ska det finnas avskärmningar inom 1,5 meters avstånd.

Brännbart material får inte finnas inom 4 meters höjd om det inte är avskilt med obrännbart material.

Laddning ska ske med permanent installerad laddare alternativt godkänd mobil laddare.

01.9 Nyckel, kod eller låskombination

Nyckel*, kod eller låskombination till byggnad* och lokal* ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i lokalen att den är lättillgänglig för obehörig.

I nyckelskåp i anslutning till lokal får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme - såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande - vilket är betryggande avskilt från annan lokal.

01.10 Lås, kod och låskombination

Lås, kod eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

01.11 Datamedia och information

Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att originalet och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

Rutiner för säkerhetskopiering av användarfiler

Säkerhetskopior ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde.

Säkerhetskopior ska vara korrekta, aktuella och funktionsdugliga.

Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalet och från varandra på ett sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

Förvaring av bevis på nyttjanderätt

Bevis på nyttjanderätt (licensavtal) ska förvaras på sådant sätt att inte licensen och installerat program kan skadas eller förloras vid ett och samma tillfälle.

01.11.1 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt Q.01.11 inte följts gäller utöver påföljd enligt Q.01.50.5 att ingen ersättning lämnas för merkostnad och avbrottskada till följd av skada på datamedia och information.

01.12 Vattenförsäkring

01.12.1 Grundläggande krav för vattenförsäkring

01.12.1.1 Frysrisk

- Åtgärder ska vidtas så att vattenledningar och anslutna anordningar inte fryser sönder.
- Hålls byggnaden uppvärmd ska innetemperaturen vara minst 15°C. Om verksamhetens art kräver annan temperatur ska vatten som finns i behållare antifrysbehandlas.
- Om byggnaden inte hålls uppvärmd ska ledningssystem och installation som innehåller vatten, stängas av och tömmas.
- Byggnad ska hållas under regelbunden tillsyn.

01.12.1.2 Dagvattenledningar

Inväntigt ledningssystem för regn- eller smältvatten ska uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

01.12.1.3 Prouning

Ledningssystem ska innan de tas i bruk provas och godkännas i vedertagen ordning.

01.12.1.4 Byggregler

Ledningssystem och konstruktioner ska vara utförda enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande bygg- och branschregler.

01.12.2 Övriga föreskrifter för vattenförsäkring

01.12.2.1 Underhåll

Ledningssystem och övriga anordningar som ska förhindra utströmning ska underhållas på ändamålsenligt sätt. Påföljd enligt Q.01.50 tillämpas dock endast om underhållet är uppenbart eftersatt.

01.12.2.2 Varor i källarlokal

Varor* i källarlokal ska uppställas minst 10 cm över golvet. Med källarlokal avses lokal vars golv helt eller delvis är beläget minst 1

meter under intilliggande marknivå. I byggnad med flera källarvåningar gäller bestämmelsen endast för den lägst belägna våningen.

01.13 Skyddskrav för inbrottsförsäkring

01.13.1 Skyddskrav för lokal*

Lokal där inbrottsförsäkring gäller ska uppfylla kraven för nedan angivna skyddsklass. Anges flera skyddsklasser framgår det av försäkringsbrevet vilken skyddsklass som gäller för respektive lokal.

01.13.1.1 Skyddskrav (skyddsklass 1)

Anmärkning

Utöver vad som anges nedan hänvisas till bolaget för bedömning av vad som enligt gällande regler är godtagbart.

Omslutningsyta* (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet med mera) ska, såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar, i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvåra bortförandet av stöldgods.

Kraven på inbrottsskyddet i omslutningsytan ska uppfyllas upp till minst 4 meter över mark eller annat stäplan.

Väggar, tak och golv

Väggar, golv och tak ska vara av minst 75 mm betong eller minst 120 mm sten/tegel eller minst 150 mm lättbetong eller en regelkonstruktion med dubbla byggskivor med 1 mm stålplåt alternativt 12 mm + 12 mm plywood. Även väggar som är certifierade enligt SSF:s norm 1047 för inbrottsskyddande väggar, klass 1 är godtagbara. Väggarna ska ansluta tätt till bärande konstruktion.

Dörr, port och lucka

Godtagbar dörr, port och lucka är:

- dörr av aluminium, stål eller massivt trä.
- dörr certifierad enligt SS 81 73 45, lägst klass 1.
- dörr certifierad enligt SS-EN 1627, lägst RC2 (MK2).
- dörr certifierad enligt SSF 1078, lägst klass 1.
- industriport certifierad enligt SSF 1074, lägst klass 1.
- dörr, port och lucka som inte uppfyller kraven ovan ska ha hela dörrbladet förstärkt på båda sidor med sammanlagt 1 mm tjock stålplåt. Alternativ till förstärkning är invändig gallergrind certifierad enligt SSF 033, alternativt rullgaller/jalusi enligt SSF 012 lägst klass 1 eller SS-EN 1627 lägst RC2 (MK2).

När rullgaller/jalusi används som enda inbrottsskydd, till exempel i köpcentrum inomhus, ska dessa uppfylla SSF 012 lägst klass 1 eller SS-EN 1627 lägst RC2 (MK2).

Dörr, port och lucka i omslutningsyta* ska vara låst med godkänd låsenhet eller med annan låsanordning som för det särskilda fallet

godtagits av bolaget. Dörr, port och lucka anses inte vara låst om nyckel* har kvarlämnats i låset. Låsenhet och dörr ska vara monterad på säkert sätt enligt tillverkarens anvisningar.

För pardörrar och vikedörrar gäller dessutom att den inaktiva dörren ska vara reglad upp- och nedtill med säkrade hävarmskantreglar eller på likvärdigt sätt. Plastfönster ska ha inkrypningskydd.

Utåtgående dörr, port och lucka ska ha bakkantsäkring.

Anmärkning

Låsenhet

Med godkänd låsenhet avses

- certifierat instickslås och slutbleck som uppfyller fordringarna i svensk standard SSF 3522 lägst klass 3. Låset ska från båda sidor av dörren endast kunna öppnas med nyckel.
- hänglås och beslag ska på dörrens insida vara lägst klass 3 eller lägst klass 4 på utsidan enligt fordringarna för hänglås och hängbeslag i Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSF 014 och SSF 018
- certifierat hänglås med beslag eller certifierad låsbom enligt SSF 1051
- invändig stålbom av plattjärn minst 8 x 50 mm som låses med hänglås certifierat enligt Svenska Stöldskyddsföreningens norm för hänglås SSF 014 klass 3.

Bakkantsäkring

Godkänd bakkantsäkring är bakkantbeslag eller stiftning genom gångjärn.

Bakkantbeslag

Bakkantbeslag består av ett bleck i karmen och en platta med gripklo eller med stift i dörren.

Slutbleck

Beslag för montering i karm avsett att förstärka denna vid kolvurtag.

Stiftning genom gångjärn

Bakkanten på utåtgående dörr säkras genom så kallad stiftning. Dörrkarmen förses med minst 2 karmstift av stål - ett i varje gångjärn som griper in i håll i dörrens bakkant.

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat.

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha godkänt inkrypningskydd*.

Annan öppning som är större än 150x300 mm, i omslutningsyta ska ha godkänt inkrypningskydd*.

01.13.2 Skyddskrav för andra utrymmen

Om det i försäkringsbrevet anges att inbrottsförsäkring gäller för annat utrymme än lokal* får utrymmet inte lämnas olåst. Nyckel får inte lämnas kvar i låset.

Krav på utrymmets inbrottsskydd som anges i försäkringsbrev eller särskilt villkor ska vara uppfyllt.

01.16 Transportförsäkring

01.16.1 Skyddskrav - stöldskada

Vid stöld gäller att tidpunkten för brottet kan preciseras och att rimliga säkerhetsåtgärder har vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt.

Vid uppehåll ska alltid

- kupé, förarhytt eller andra låsbara utrymmen låsas
- befintligt inbrottslarm och andra säkerhetsanordningar inkopplas.

01.16.2 Övriga skadehändelser

Transporterad egendom ska skyddas genom ändamålsenlig emballering, packning, inlojning eller på annat sätt.

Egendom som kan skadas av nederbörd ska vara täckt på tillfredsställande sätt.

Fordon som används för transport ska vara lämpligt med tanke på godsets art. Fordonet får inte vara bristfälligt eller överbelastat.

01.25 Skyddskrav - Egendomsförsäkring på Arbetsområde*

Skyddskrav för lokaler, förråd, byggbodar och container

För att förhindra stöld ska den försäkrade, med hänsyn till egendomens värde, stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt vidta rimliga säkerhetsåtgärder.

Har säkerhetsåtgärder vidtagits, men inte tillräckligt enligt de skyddskrav som anges i denna punkt nedan avseende lokaler, förråd byggbodar och container gäller särskild påföljd enligt 01.25.1.

Har inte säkerhetsåtgärder inte vidtagits gäller påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt allmänna regler, Q.01.50.1

Lokal, förråd, byggbodar och container

Egendomen ska förvaras i låst lokal, förråd, bod eller container som uppfyller skyddskraven enligt nedan.

Lokal, förråd och byggbodar

Lokal, förråd och byggbodar ska uppfylla skyddskraven för Skyddsklass 1 enligt 01.13.1.1 ovan.

Container

Vägg, golv, tak och dörr

Vägg, golv, tak och dörr ska vara utförda av minst 1,5 mm stålplåt på stålram.

Dörr och port

- Dörr och port ska vara låst med låsbom certifierad enligt SSF 1051 Norm för låsbom och lås lägst klass 4.
- Låsanordningen ska vara monterad enligt tillverkarens anvisningar.
- Dörr och port ska vara försedd med bakkantsäkring.
- Dörr och port anses inte låst om nyckel kvarlämnats i låset.

Fönster

Fönster får inte förekomma. Med fönster avses även ruta av glas i dörr och port samt väggparti av glas.

Annan öppning

Annan öppning får inte förekomma.

01.25.1 Särskild påföljd vid åsidosättande

Har säkerhetsföreskriften inte följts, men rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt, sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 20 %, dock med lägst 20 % av prisbasbeloppet* och högst 50 % av prisbasbeloppet.

Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.26 Skyddskrav - Egendomsförsäkring på Arbetsområde

Skyddskrav- fastlåsning eller områdesskydd.

För att förhindra stöld ska den försäkrade, med hänsyn till egendomens värde, stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt vidta rimliga säkerhetsåtgärder.

Har säkerhetsåtgärder vidtagits, men inte tillräckligt enligt de övriga skyddskrav som anges i 01.26 nedan gäller särskild påföljd enligt 01.26.1

Har inte säkerhetsåtgärder inte vidtagits gäller påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt allmänna regler, Q.01.50.1

Fastlåsning

Om egendomens vikt eller volym innebär att den inte kan förvaras i låst lokal eller container ska egendomen låsas fast med kätting och hänglås, båda i lägst klass 3. När fastlåsning inte är möjligt ska egendomen förvaras inom områdesskydd.

Områdesskydd

Området där den försäkrade egendomen förvaras ska vara omslutet av ett områdesskydd (stängsel, vägg, grind, port med mera), som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvårar bortförandet av stöldgods.

Områdesskyddet ska bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2 meter högt. Områdesskyddet ska anslutas så nära till marken att inkrypning under inhägnaden förhindras. Områdesskyddets fastsättningsanordningar, stolpar, stag med mera ska vara förankrade på ett godtagbart sätt.

Grind, port och dörr ska vara låst med godkänd låsenhet (instickslås och slutbleck lägst klass 3 eller hänglås med beslag lägst klass 4).

Vid gångjärnen ska finnas spärranordning som förhindrar avlyftning av grind i stängt läge. Port och dörr ska vara försedda med likvärdigt skydd.

Grind, port och dörr anses inte låst om nyckel* kvarlämnats i låset.

01.26.1 Särskild påföljd vid åsidosättande

Har säkerhetsföreskriften inte följts, men rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt, sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 20 %, dock med lägst 20 % av prisbasbeloppet* och högst 50 % av prisbasbeloppet.

Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.27 Skyddskrav - Egendomsförsäkring

Stöld av Verktyg (A5)

För att förhindra stöld ska den försäkrade, med hänsyn till egendomens värde, stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt vidta rimliga säkerhetsåtgärder.

Har säkerhetsåtgärder vidtagits, men inte tillräckligt enligt de skyddskrav som anges i denna punkt nedan gäller särskild påföljd enligt 01.27

Har inte säkerhetsåtgärder inte vidtagits gäller påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt allmänna regler, Q.01.50.1

Egendom förvarad i fordon, lokal, byggnad eller bod

Egendomen ska förvaras i

- i låst fordon som är försedd med godkänt aktiverat inbrottslarm eller
- lokal, byggnad eller bod som varit låst med av försäkringsbolagen godkänd låsenhet.

01.27.1 Särskild påföljd vid åsidosättande

Har säkerhetsföreskriften inte följts, men rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt, sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 10 %, dock med lägst 10 %

av prisbasbeloppet* och högst 20 % av prisbasbeloppet.

Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.28 Snötryck

Om det med hänsyn till väderleksförhållandena är möjligt, ska byggnaders tak skottas så att stora mängder snö inte samlas på taken.

01.29 Brännbart material utomhus

På annan tid än under normal arbetstid eller öppethållande får inte brännbart material, till exempel emballage, avfall, lastpallar, sopkärl eller papperskorg förvaras närmare än sex meter från byggnad. För bostadshus gäller att brännbart material, till exempel emballage, avfall, lastpallar, sopkärl eller papperskorg inte får förvaras inom sex meter från byggnad. Föreskriften gäller inte för

- lastkaj eller varuintag som är inbyggd med täta väggar och tak och vars portar och dörrar är låsta
- slutna och låsta container.

01.30 Byggnads särt

Byggnad eller byggnadsdel med särskilt kulturhistoriskt eller konstnärligt värde ska vara särskilt dokumenterad (till exempel foto) och förteckning. Aktuell dokumentation ska förvaras så att den inte kan förstöras i samband med att egendomen skadas.

01.50 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

01.50.1 Allmänt

Har den försäkrade när skada inträffar försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får anses ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits. Detta kan innebära att ingen ersättning lämnas.

Med den försäkrade likställs annan som haft att tillse att föreskriften följdes.

01.50.2 Påföljd enligt allmänna regler

Har föreskrift enligt

- Grundläggande krav för vattenförsäkring (Q.01.12.1)
- Skyddskrav för inbrottsförsäkring (Q.01.13)
- Transportförsäkring (Q.01.16)
- Skyddskrav - Egendomsförsäkring på Arbetsområde - Skyddskrav för lokaler, förråd, byggbodar och container (Q.01.25)
- Skyddskrav - Egendomsförsäkring på Arbetsområde - Fastlåsning eller områdesskydd (Q.01.26)
- Skyddskrav - Egendomsförsäkring - Verktyg (Q.01.27)
- Snötryck (Q.01.28)

inte följts tillämpas enbart Q.01.50.1, vilket kan innebära att ingen

ersättning lämnas. Om särskilda skäl föreligger kan begränsad ersättning lämnas.

01.50.3 Nedsättning görs med 30 %

Har föreskrift enligt Heta arbeten (Q.01.4) eller Brännbart material utomhus (Q.01.29) inte följts, sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 30 %, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp*. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.01.50.1 hade tillämpats

01.50.4 Särskild påföljd

Om särskild påföljd anges i direkt anslutning till säkerhetsföreskriften tillämpas den.

01.50.5 Nedsättning görs med 20 %

Har annan säkerhetsföreskrift som inte återopas i Q.01.50.2-4 inte följts sätts den ersättning som annars skulle lämnats Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.01.50.1 hade tillämpats efter avdragen självrisk* ned med 20 %, dock med lägst 50 % av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Försäkrad har dock alltid rätt till lägst den ersättning som skulle ha lämnats om reglerna i Q.01.50.1 hade tillämpats

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Den försäkrade ska iaktta

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa
  - leveranstidpunkt, eller
  - om skadeståndsskyldighet föreligger, eller
  - om produkt varit defekt vid leverans.

02.20 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i Q.02.1 och har detta varit till väsentligt men i utredning av skadestandsfrågan, görs ett avdrag med 20 % av annars utgående ersättning, dock med lägst 50 % av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp.

03. Förmögenhetsbrottsförsäkring

03.1 Allmänt

Den försäkrade ska

- iaktta lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter som meddelas i syfte att förhindra eller begränsa skada

- iaktta de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet.

03.2 Datamedia och information

Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att originalet och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

Rutiner för säkerhetskopiering av användarfiler

Säkerhetskopia ska framställas med den frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde, dock minst 1 gång per vecka.

Säkerhetskopior ska vara korrekta, aktuella och funktionsdugliga.

Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalet och från varandra på ett sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

03.3 Inventering och rutiner

Den försäkrade ska minst en gång varje försäkringsår företa inventering av varulager, maskiner och inventarier samt kontrollera de rutiner som används för medelshanteringen.

03.4 Förvaltning och kontroll

Den försäkrade ska tillse att aktiebolagets ekonomiska förhållanden, i det enskilda fallet, kontrolleras på ett tillfredställande sätt motsvarande aktiebolagslagens 8 kap 4 § och 29 § (aktiebolagslag 2005:551) eller motsvarande regler som är tillämpliga för annan associationsform bland annat genom att utnyttja de möjligheter till kontroll som attestordning, datorsystem och liknande ger. Dokumentation av system, program och drift samt regler för behörighet och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på försäkringsgivarens begäran överlämnas när det kan ha betydelse för utredning av skada.

03.20 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i Q.03.1-4, ersätts endast den skada som kan ha uppstått oberoende av detta.

07. Miljöansvarsförsäkring för entreprenörer

07.1 Den försäkrade ska iaktta

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- att de föreskrifter som meddelas i lag eller författning eller av myndighet efterlevs och att anvisningar till exempel Boverkets byggregler (jämte kommentarer) och Arbetarskyddsstyrelsens/Arbetsmiljöverkets anvisningar följs
- att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran företas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa leveranstidpunkt, om

skadeståndsskyldighet föreligger, eller om produkt varit defekt vid leverans.

07.20 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Åsidosätter den försäkrade angivna föreskrifter görs ett avdrag med 20 % av annars utgående ersättning, dock lägst 50 % av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp. Avdraget kan minskas om särskilda skäl kan anses föreligga med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Sådant avdrag görs dock inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften iakttogs
- om den som haft att tillse att föreskriften iaktogs inte kan lastas för att den åsidosatts.

R. När skada inträffat

01. Egendoms-, Avbrotts-, och Extrakostnadsförsäkring

01.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott*, rån*, överfall* eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

01.1.1 Påföljd vid åsidosättande av Anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada enligt 01.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Observera att anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt 01.2.

01.2 Anspråk på försäkringsersättning - Ersättningskrav

Anspråk på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Avser ersättningskravet förlust enligt B1 och B2 ska krav framställas inom ett år efter ansvarstidens* slut.

Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på begäran lämna förteckning över försäkrad egendom - skadad och oskadad - med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på begäran styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

01.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamheten
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

01.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

01.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering.

Iakttag den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

01.6 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

01.7 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats ut sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Anmälan om skada

Skada som kan grunda ersättningskrav mot försäkrad ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia på anmälan ska på begäran insändas till bolaget.

02.1.1 Påföljd vid åsidosättande av anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bolagets föreskrift om att anmäla skada enligt 02.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om bolaget har betalat ut ersättning till skadelidande har bolaget rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utbetalt till den skadelidande.

Observera att anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt 02.2.

02.2 Anspråk på försäkringsersättning eller försäkringsskydd

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget senast inom ett år från tidpunkten när försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet.

Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

02.3 Uppgörelse i godo med mera

Om bolaget begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldigheten att ersätts därutöver uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

Den försäkrade har inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav, efterge fordran på rättegångskostnader eller regresskrav och heller inte utbetala ersättning.

Om den försäkrade har försummat att följa bolagets föreskrifter ovan, är bolaget fritt från samtliga sina åtaganden enligt villkoren, om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

02.4 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- vidta åtgärder för att bevara sin rätt mot annan.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02.5 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

02.6 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats ut sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

02.7 Rättegång med mera

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget om detta.

Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne anvisningar och instruktioner avseende rättegångens utförande.

Den försäkrade är skyldig att lämna svar och medverka i rättsliga förfaranden för att förhindra att skadeståndsskyldighet ådöms genom passivitet (såsom till exempel tredskodom).

I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

Om den försäkrades skadeståndsskyldighet har sin grund i dom eller utslag från myndighet som grundas på den försäkrades passivitet, är bolaget fritt från samtliga sina åtaganden enligt villkoren, om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

02.8 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet.

03. Rättsskyddsförsäkring

03.1 Anmälan om tvist

Skada ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

03.1.1 Anspråk på försäkringsersättning-Ersättningskrav

Anspråk på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast ett år från det att ombud anlitas. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningskyldighet.

03.2 Ombud

Vid tvist ska försäkrad anlita ombud innan talan väcks i domstol. Är tvist sådan att den enligt E.11.1.3 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som ställs på ett ombud enligt det lands lag där processen drivs och antingen vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, bolaget och försäkrad har rätt att, för sådant ombud som avses i andra punkten, begära rådgivande yttrande av lämpligheten enligt Svensk Försäkrings Prövningsförfarande beträffande Ombuds Lämplighet.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud, som är ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot, och bolaget ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och bolaget har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Nämnden för

rättsskyddsfrågor. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

03.3 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgitt eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

03.4 Om vi inte är överens

Vid tvist om tolkning av försäkringsvillkor för rättsskyddsförsäkring kan försäkrad begära prövning hos Nämnden för rättsskyddsfrågor. Ansökan om prövning i nämnden måste göras senast tolv månader från det att omprövning begärts hos bolaget.

04. Förmögenhetsbrottsförsäkring

04.1 Anmälan om skada

Upptäcker den försäkrade att förmögenhetsbrott förövats eller dataintrång skett eller misstänks detta ska, även om ersättning inte begärs, bolaget snarast underrättas.

Om bolaget anser det erforderligt åligger det den försäkrade att begära polisutredning.

04.1.1 Påföljd vid åsidosättande av Anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada enligt 04.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

04.2 Anspråk på försäkringsersättning eller försäkringsskydd

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast inom ett år från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning eller från den tidpunkt då polisutredningen avslutats.

Framställs kravet senare är bolaget fritt från ersättningskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav. Den försäkrade är även skyldig att på begäran styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

04.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat.

04.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt enligt ovan, och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå, eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

04.5 Oriktiga uppgifter

Om den försäkrade vid skada uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

X. Allmänna undantag

01. Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02. Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

03. Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess till exempel kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

05. Terroristattack

05.1 Undantag

Om skada orsakats av terroristattack eller står i direkt eller indirekt samband med terroristattack gäller försäkringen med följande särskilda undantag.

Försäkringen gäller inte för skada

- genom oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme
- som innebär att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkringen enligt A.11-16 gäller för, inträffat hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt
- som orsakas av biologisk eller kemisk kontamination

05.2 Högsta ersättning

Vid ersättningsbar egendomsskada, avbrottsskada, extrakostnad, hyresförlust och följdskada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med terroristattack, är högsta sammanlagda ersättning begränsad till 450 000 000 kronor.

06. Sanktionsbegränsning och undantagsklausul

Om bolaget kan komma att exponeras för någon sanktion, förbud eller inskränkning under en resolution från FN eller handels- eller ekonomiska sektioner, lagar eller föreskrifter från EU, Storbritannien, Nordirland eller USA, gäller inte försäkringen för skada, förmån eller annan ersättning.

Y. Allmänna avtalsbestämmelser

01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelse dagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkring på begynnelse dagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättar honom om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast en månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

02.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra

- 3 dagar efter uppsägningen vid första premieperioden (nyteckning)
- 7 dagar efter uppsägningen vid senare premieperiod.

02.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen före försäkringstidens utgång

- om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget
- om ett i försäkringsavtalet angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning.

02.3 Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

02.5 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort, till exempel genom att egendom avyttras.

02.10 Förändring av avtal vid terroristattack

Bolagets återförsäkring kan med anledning av skada orsakad av terrorism komma att förändras. Bolaget äger därför rätt att helt exkludera eller förändra sitt åtagande enligt detta avtal med anledning av skada orsakad av terrorism 14 dagar efter det att meddelande härom avsänts till försäkringstagaren.

03. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring

03.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning.

Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

03.2 Förnyad försäkring

03.2.1 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren på anfordran utan dröjsmål lämna uppgift om årsomsättningen*.

03.2.2 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Försäkringen förnyas under förutsättning att premien betalas inom här föreskriven tid.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare än inom föreskriven tid, dock endast under förutsättning att betalning sker innan försäkringen sagts upp. Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

03.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats, gäller för tilläggspremien vad som sagts om första premien (se Y.03.1).

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot betald premie.

03.4 Särskilda regler vid kontobetaling

Utöver vad som anges i Y.03.1 - Y.03.3 gäller bestämmelserna i kontoavtalet (autogiroavtalet).

Om kontot upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i Y.03.1 - Y.03.3

Om kontot upphör att gälla på grund av bristande betalning har bolaget rätt att säga upp försäkringen enligt Y.02.1.

03.5 Särskilda regler vid annan delärsbetalning än konto

Premie för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och bolagets ansvarighet upphör, d v s bolaget ansvarar inte längre för försäkringsfall. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp, återinträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla ska bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

Om försäkrad egendom skadats, är premien för den skadade egendomen förbrukad.

05. Upplyningsplikt och riskökning

05.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades. Den som vill teckna, utvidga eller förnya en försäkring ska lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkring ska meddelas. Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga upplysningar och även utan förfrågan från bolaget ska försäkringstagaren lämna uppgifter som är av uppenbar betydelse för riskbedömningen. Om bolaget begär upplysningar enligt meningarna ovan under försäkringstiden ska försäkringstagaren lämna sådana. Om en försäkringstagare inser att bolaget tidigare har fått oriktiga uppgifter eller ofullständiga uppgifter ska försäkringstagaren utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Har försäkringstagaren lämnat uppgifter, som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och har detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot betald premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

05.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i Y.05.1.

06. Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

10. Behandling av personuppgifter

Länsförsäkringar behandlar personuppgifter i enlighet med vad som anges i informationen "Behandling av personuppgifter" som du hittar på vår webbplats lansforsakringar.se/personuppgifter. Om du vill kan du få informationen skickad till dig, kontakta i så fall ditt lokala försäkringsbolag.

I den mån Länsförsäkringar, för att fullgöra sina åtaganden enligt försäkringsavtalet, även behöver behandla uppgifter om försäkringstagarens arbetstagare ansvarar försäkringstagaren för att arbetstagarna får informationen "Behandling av personuppgifter".

11. Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) med mera

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma skadeanmälningsregistret är GSR AB.

Dessutom kan bolaget komma att lämna uppgifter om stöldanmält och eftersökt gods till Larmtjänst AB för utredning av oklara försäkringsfall och eftersökning av stulen egendom.

12. Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i försäkringsavtalslagen.

13. Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av arbetsmarknadskonflikt, konfiskation eller nationalisering, rekvisition, destruktion av eller skada på egendom genom order från regering eller myndighet.

14. Preskription*

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan mot försäkringsbolaget inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant försäkringsskydd inträdde. Annars går rätten till ersättning förlorad.

Anmärkning

Med det förhållande som berättigar till försäkringsskydd menas:

- Vid egendomsförsäkring - tidpunkten för försäkringsfallet.
- Vid avbrotts- och hyresförlustförsäkring - tidpunkten för ansvarstidens slut.
- Vid ansvarsförsäkring - tidpunkten då försäkrad fick kännedom om skadeståndskrav mot honom.

Om anspråk har framställts till bolaget inom ett år är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att bolaget har förklarat att det tagit slutlig ställning till anspråket eller, om bolaget skriftligen förelagt en försäkrad att väcka talan är denna frist minst ett år från det att den försäkrade fick del av föreläggandet.

Anmärkning

Anspråk på försäkring ersättning måste framställas inom ett år enligt avsnitt R. *När skada inträffat.*

15. Lagar

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslag (2005:104).

Twist angående tolkningen eller tillämpningen av detta försäkringsavtal eller frågor med anknytning till avtalsförhållandet ska avgöras enligt svensk lag i svensk domstol.

Z. Definitioner

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag egendomsskadan inträffat.

Arbeten

Härmed avses

- egendom - även av förbrukningskaraktär - och arbetsprestationer som ingår i den försäkrades avtalade åtagande eller utförande i egen regi
- egendom och arbetsprestationer som beställaren tillhandahåller.

Till Arbeten räknas inte befintlig egendom som berörs av åtgärd för utförande av Arbeten och inte heller Hjälpmedel.

Arbetsområde

Med Arbetsområde avses område som står till den försäkrades disposition för utförande av försäkrade Arbeten samt tillfällig förvaring i samband med sådana Arbeten.

Till Arbetsområde räknas inte ordinarie (fasta) försäkringsställen såsom kontor, verkstäder och förråd.

Arbetsskada

Med arbetsskada avses skada till följd av olycksfall i eller under färd till och från arbetet samt annan skadlig inverkan i arbetet.

Arbetstagare

Med arbetstagare avses person med vilken den försäkrade ingått anställningsavtal och för vilken den försäkrade betalar arbetsgivaravgift enligt lagen om socialavgifter.

Med arbetstagare förstås även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen även om anställningsförhållande inte föreligger.

Arbetstagares egendom

Härmed avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte egendom hänförlig till objekttypen Pengar och värdehandlingar
- egendom, som enligt kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Basbelopp

Se prisbasbelopp.

Befintlig egendom

Härmed avses beställare tillhörig egendom och egendom som tillhör hyresgäst eller bostadsrättshavare inom eller i direkt anslutning till

Arbetsområde. Till befintlig egendom räknas inte Arbeten och Hjälpmedel.

Byggnad

Härmed avses byggnad och sådan egendom som hör till byggnad enligt 2 kap 2 § jordabalken som lyder:

"Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast aubalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

1. *bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,*
2. *butiklokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,*
3. *samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,*
4. *ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,*
5. *fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.*

Reserudel och dubblett till föremål, som avses i första eller andra stycket, hör ej till byggnaden. "

Till byggnad räknas även oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

Dagsvärde

Härmed avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Dator

Med dator (även server) avses här utrustning för databehandling, med tillhörande in- och utenheter, till exempel bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, scanner, router, modem, datavideoprojektor (pc-kanon) och surf- och läsplatlor.

Som dator räknas inte digitala telefonväxlar, digital intern kommunikationsutrustning såsom högtalarutrustning och liknande, fotosättnings- och bildbehandlingsutrustningar samt dator för styr- och reglerändamål.

Fastighetsinventarier

Härmed avses på fastigheten:

- befintlig egendom för fastighetens skötsel, dock inte motordrivet fordon för vilket trafikskadlagen gäller

- befintliga inventarier som fastighetsägaren anskaffat till lägenhets eller lokalinnehavarnas gemensamma bruk, även om äganderätten överlåtits till en bland lägenhets- eller lokalinnehavarna bildad förening
- befintligt byggnadsmaterial som fastighetsägaren anskaffat för fastighetens underhåll och som är upplagt inom fastigheten. Som byggnadsmaterial betraktas härvid även sådan egendom, som utgjort byggnads tillbehör till den fasta egendomen, men lossgjorts från denna.

Fullvärdeförsäkring

Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Förstariskförsäkring

Med förstariskförsäkring avses att viss del av egendomens värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.

Helvärdeförsäkring

Med helvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.

Hjälpmedel

Härmed avses egendom som erfordras för utförande av försäkringstagarens Arbeten. Till Hjälpmedel räknas inte egendom som är av förbrukningskaraktär.

Inbrott

Med inbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig in i lokal eller med dyrk tagit sig in i lokal.

Inkrypningsskydd

Med inkrypningsskydd i villkorets mening avses sådan skyddsanordning för öppning i omslutningsyta som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in i försäkringslokal.

Kunders egendom

Härmed avses kunder tillhörig egendom, som är i försäkringstagarens vård. I egendomens värde ingår även kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Lokal

Som lokal anses inte fordon, arbetsredskap, fartyg, luftfartyg, plasthall, tält, container, skåp, kista eller liknande, om inte annat särskilt anges i försäkringsbrevet.

Läkemedel

Med läkemedel avses de läkemedel som omfattas av Läkemedelslagen (1992:859).

Marknadsvärde

Härmed avses det värde som egendom har enligt bedömningarna på den marknad där egendomen bjuds ut.

Maskinerier

Med maskinerier avses egendom som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning och som anges nedan.

Till maskinerier hänförs bland annat

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen Byggnad
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker såsom kataloger och reklamtryck, varuprover
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster, såväl aktuella som inaktuella
- emballage av inventariekaraktär
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- av försäkringstagaren bekostad fast inredning i förhyrd lokal - även om sådan enligt jordabalken tillhör byggnad - såvida inte annat anges i försäkringsbrevet.

Nyanskaffningsvärde

Härmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk. Här inräknas inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Nyckel

Som nyckel avses även passerkort eller liknande.

Omslutningsyta

En yta som omsluter det aktuella objektet, som till exempel vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet. Lokalens alla väggar, golv, tak, fönster, dörrar och lås.

Pengar och värdehandlingar

Härmed avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, lottsedlar med vinst, växlar, checkar, försäljningsnotor, andra fordringsbevis och värdebevis. (Även elektroniska läsbara värdebevis avses.)

Preskription

Preskription innebär att möjligheten till ersättning från försäkringen går förlorad om krav inte framställs inom rätt tid

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken.

Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Ritningar och arkivalier samt datamedia

Härmed avses

- originalritningar och andra originalhandlingar till exempel manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- band, cd, dvd, USB-minne eller minneskort och liknande lagringsmedia med information.

Rån

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användare av hot som innebär trängande fara.

Serieskada

Med serieskada menas en serie skador som inträffat till följd av samma orsak, samma handling eller samma händelse.

Självrisk

Härmed avses det skadebelopp som försäkringstagaren enligt försäkringsvillkoren själv får svara för.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är nyanskaffningsvärdet vid tidpunkten med avdrag för ålder och slitage.

Terrorism

Med terrorismhandling avses en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller hot om tvång eller våld av en person eller grupp(er) av personer, som antingen handlar ensam eller för en organisations eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt, vilken begås för eller av politiska, religiösa, ideologiska eller etniska syften eller skäl, inklusive avsikten att påverka en statsmakt och/eller att injaga fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

Underförsäkring

Härmed avses att försäkringsbeloppet är lägre än försäkringsvärdet. Full försäkring föreligger inte varför ersättningen reduceras.

Utbrott

Med utbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig ut ur lokal eller med hjälp av dyrk tagit sig ut ur lokal.

Varor

Härmed avses

- råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning
- emballage och annan lös egendom som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

Väcka talan

Med väcka talan menas att ansöka om stämning i domstol.

Årsomsättning

Med årsomsättning förstås försäljningssumman exklusive mervärdeskatt enligt årsredovisningen för senaste räkenskapsåret.

Överfall

Med överfall menas i villkoren att våld utövats på person.

